

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2010

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

OBSAH

Úvodní slovo předsedy.....	3
Hospodářská soutěž.....	5
Veřejné zakázky a koncese.....	13
Významná tržní síla.....	23
Veřejná podpora.....	25
Mezinárodní spolupráce.....	29
Lidské zdroje a informační činnost.....	33
Agenda 2011.....	39

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

tř. Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno

Redakční rada: PhDr. Kristián Chalupa, Mgr. Milena Marešová, Mgr. Martin Švanda

Tel.: 542 167 288/243/225

Fax: 542 167 112

E-mail: tiskuohs@compet.cz

www.compet.cz

Uzávěrka textu: 30. 4. 2011

Grafická úprava, tisk: Tiskárna Kleinwächter, Frýdek-Místek

ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY

V době, kdy si budete listovat v této výroční zprávě, si budou zaměstnanci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže připomínat významné jubileum. V roce 2011 totiž uplyne dvacet let od jeho vzniku. Od té chvíle prošla instituce, která původně kontrolovala pouze oblast hospodářské soutěže, výraznou proměnou.

Určitě není třeba stále zdůrazňovat, že cílem Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže je zajistit rovné a férové podmínky pro všechny soutěžitele na trhu. Takové tržní prostředí je prospěšné jak pro rozvoj české ekonomiky, tak i pro běžné spotřebitele, vlastně každého občana.

Jednou z hlavních kompetencí Úřadu je dohled nad zadáváním veřejných zakázek. Nemusím ani v tomto případě snad příliš připomínat, že smyslem takového dohledu je hospodárné využívání veřejných prostředků, tedy zdrojů, které pocházejí v naprosté většině z peněz daňových poplatníků. Z tohoto důvodu je žádoucí vytvoření transparentních podmínek pro uchazeče o veřejné zakázky, aby tak bylo co nejefektivněji zajištěno vynakládání finančních prostředků z veřejných zdrojů.

V uplynulém roce byl Úřad pro ochranu hospodářské soutěže samozřejmě aktivní ve všech oblastech, které mu přísluší. Kromě dohledu v oblasti hospodářské soutěže a veřejných zakázek a monitoringu veřejné podpory, získal ÚOHS v roce 2010 novou kompetenci. Dohlíží rovněž na dodržování zákona o významné tržní síle. Z tohoto výčtu je zřejmé, že český antimonopolní úřad má, při porovnání s obdobnými institucemi ze zemí s vyspělou ekonomikou, jedny z nejrozsáhlejších kompetencí.

Z výroční zprávy, kterou právě držíte v rukou, je zřejmé, že v roce 2010 byl Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nejen velmi aktivní ve všech sférách své činnosti, ale v důsledku tohoto svého aktivního přístupu výraznou měrou přispěl také k dalšímu zkultivování podnikatelského prostředí. Jsem přesvědčen, že tomu tak bude i v roce probíhajícím a k tomu navíc jubilejním.

Petr Rafaj

předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ

Hospodářská soutěž

Zachování a rozvoj efektivní hospodářské soutěže ve všech sektorech národního hospodářství je primárním cílem, který Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále též Úřad či ÚOHS) prosazuje po celých dvacet let své existence. Účinná soutěž mezi subjekty na trhu je motorem ekonomiky a přináší koncovým spotřebitelům nezanedbatelné benefity v podobě nižších cen, lepší kvality a pestřejšího výběru produktů.

Férová hospodářská soutěž může být nicméně uměle zdeformována nezákonným jednáním některých soutěžitelů, ať už se jedná o kartelovou dohodu mezi konkurenty nebo o zneužití postavení subjektu s významnou tržní silou. Uvedené nelegální chování je způsobitelné zásadním způsobem narušit a změnit parametry trhu, což se následně projeví nárůstem cen nad tržní úroveň či omezením nabídky zboží a služeb.

Kromě výše zmíněných tradičních forem porušování zákona o ochraně hospodářské soutěže se pozornost ÚOHS stále výrazněji zaměřuje na specifický typ koluzivního jednání, kterým jsou zakázané dohody mezi uchazeči o veřejnou zakázku, tzv. bid-rigging. Dohody tohoto typu jsou na rozhraní soutěžního práva a veřejných zakázek a mohou významným způsobem ovlivnit nakládání s prostředky z veřejných rozpočtů.

Legislativa

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, se poslední velké novelizace dočkal v září 2009, v uplynulém roce v něm k legislativním úpravám nedošlo. Úřad však připravoval podklady pro zahájení nového legislativního procesu v souvislosti se začleněním institutů leniency a narovnání přímo do zákona. Ke změnám nicméně došlo v sekundárním právu Evropské unie, konkrétně v několika blokových výjimkách.

Nové nařízení Komise (EU) č. 330/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě reaguje zejména na bouřlivý rozvoj internetových obchodů a detailně upravuje vztahy mezi distributory a odběrateli v této oblasti. Zachována zůstala hranice 30% podílu na trhu, dohody soutěžitelů s nižším podílem by neměly být způsobitelné podstatným způsobem narušit soutěž. Nově se však bere v úvahu nejen tržní podíl dodavatele, nýbrž i odběratele. Identické se starší úpravou zůstalo vymezení hardcore dohod či přístup k dohodám o určování cen pro další prodej. Novelizace se dočkala i blokova výjimka na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví motorových vozidel (nařízení Komise (EU) č. 461/2010).

Výčet legislativních novinek by nebyl úplný bez jmenování nařízení Komise (EU) č. 1217/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie dohod o výzkumu a vývoji; nařízení Komise (EU) č. 1218/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie specializačních dohod a nařízení Komise (EU) č. 267/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na určité kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě v odvětví pojišťovnictví.

Úřad se také, v rámci svých mezinárodních aktivit, spolupodílel na úpravě Pokynů k použitelnosti článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie na dohody o horizontální spolupráci. Na základě této iniciativy došlo k začlenění pasáže o výměně informací mezi soutěžiteli.

Více ekonomický přístup

Případy z oblasti hospodářské soutěže jsou ze své podstaty velice náročné nejen z hlediska právního posouzení, ale stále více vyžadují erudovaný přístup i v oblasti ekonomické. Především při případném soudním přezkumu jsou rozhodnutí Úřadu podrobována detailnímu prověřování a podpoření právní argumentace tvrdými ekonomickými daty může mít pro jejich obhajobu zásadní význam. Úřad proto ve svém rozhodovacím procesu dává rok od roku významnější prostor tzv. více ekonomickému přístupu (angl. more economic approach), tedy použití pokročilých ekonomických a ekonometrických analýz za účelem správného vymezení trhu a vyhodnocení účinků, které na něm má posuzované jednání.

Úřad více ekonomický přístup využíval zejména u případů zneužití dominantního postavení. Významnou roli hrály ekonomické analýzy také při rozsáhlém šetření na telekomunikačním trhu.

Alternativní řešení soutěžních problémů

Některá méně závažná porušení pravidel hospodářské soutěže může ÚOHS vyřešit tzv. alternativním způsobem neboli prostřednictvím soutěžní advokacie. Úřad v těchto případech nezahajuje správní řízení a k odstranění možného soutěžního problému dojde na základě jednání se soutěžitelem v rámci šetření podnětu. Započítat sem lze i kauzy, kdy již k zahájení správního řízení došlo, avšak soutěžitel včasným předložením závazků odstraňujících závadný stav na trhu může dosáhnout zastavení řízení, aniž by byla uložena sankce. Alternativní řešení soutěžních problémů lze využít pouze tehdy, když pochybení na straně soutěžitele není natolik závažné, aby muselo dojít k uložení pokuty. Tímto způsobem je zaručena funkčnost tržního prostředí již v řádu měsíců, významně se rovněž přispívá k procesní ekonomii. V roce 2010 Úřad prostřednictvím soutěžní advokacie mimo správní řízení vyřešil dva případy.

Za jistou formu alternativního řešení je považován i institut tzv. narovnání (angl. settlement), kdy soutěžitel v rámci správního řízení uzná odpovědnost za protisoutěžní jednání a odstraní jej, a to výměnou za snížení pokuty.

Úřad tuto možnost v minulosti využíval v řadě případů. V roce 2010 učinil přípravné kroky k začlenění institutu narovnání přímo do právní úpravy. Současně byl částečně přehodnocen přístup ÚOHS, když snížení sankcí pro účastníky využívající narovnání bude napříště činit maximálně 20 %. Vyšší „sleva“ na pokutě bude vyhrazena pouze soutěžitelům využívajícím tzv. leniency programu.

Vybrané případy

Smlouvy na dodávku tepla

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ukončil prostřednictvím soutěžní advokacie šetření společnosti Pražská teplárenská a.s. (dále jen „Pražská teplárenská“). Tato společnost uzavírala se svými odběrateli smlouvy o dodávce teplené energie, které v případě změny odběratele (vlastníka či nájemce objektu) zavazují původního odběratele k převodu práv a povinností vyplývajících z těchto smluv na odběratele nového. V tomto závazku Úřad spatřoval možné zneužití dominantního postavení, neboť případný nový odběratel by byl omezen ve svém právu svobodně rozhodnout o vytápění svého objektu. Z celkového počtu 12 000 smluv obsahovalo tento závazek cca 300 smluv.

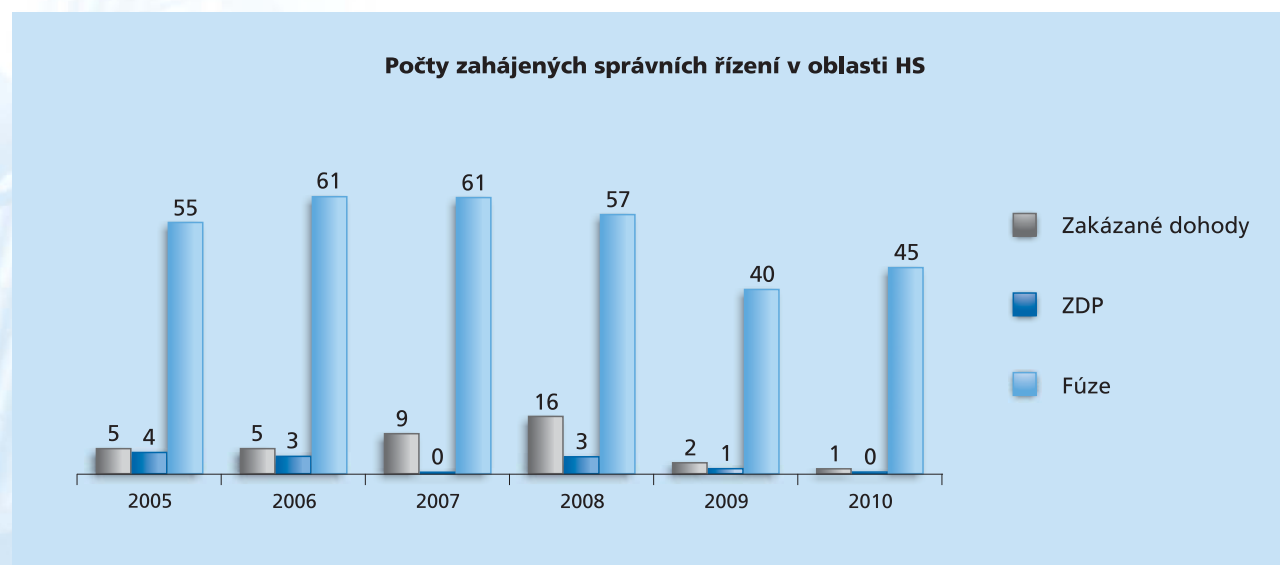
Uvedené jednání mělo jen omezený dopad na hospodářskou soutěž a šlo tedy o méně závažný delikt. Protože společnost Pražská teplárenská navrhla úpravu smluv o dodávkách tepla spočívající ve vypuštění závadného smluvního ustanovení, čímž se otevřela možnost pro nové odběratele svobodně si vybrat dodavatele tepla, odpadl důvod pro další šetření, resp. zahájení správního řízení.

Zakázané dohody

K prioritám Úřadu neodmyslitelně patří detekce a stíhání kartelových dohod. Jedná se o horizontální dohody mezi soutěžiteli, jejichž cílem je určení cen, rozdělení trhu, dodávek či odběratelů. Kartelové dohody mají závažný dopad na hospodářskou soutěž a silně deformují svobodné tržní prostředí.

Soutěžní úřady pro jejich odhalování používají celou řadu metod a nástrojů. Jedním z nejdůležitějších je tzv. leniency program. Na jeho základě může antimonopolní úřad odpustit část nebo celou pokutu tomu z účastníků kartelu, který jej o existenci zakázané dohody informuje a přinese mu o ní důkazy. Sankce byla takto prominuta například společnosti Samsung, která poskytla informace o kartelu na trhu barevných obrazovek (CPT) pro televizory, jenž fungoval v letech 1998-2004. Další účastníci dohody pak dostali pokuty ve výši 51,7 milionu korun. Dvě další souhrnné žádosti o aplikaci leniency programu byly ÚOHS doručeny v průběhu roku 2010.

Úřad v oblasti zakázaných dohod vydal v první instanci čtyři rozhodnutí se sankcemi v úhrnu dosahujícími téměř 82 milionů Kč. Zahájeno bylo jedno správní řízení týkající se bid-riggingu v zakázce z oblasti odpadového hospodářství.

Vybrané případy

Dohody o zákazu exportu hnědého uhlí

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže uložil pokutu 17,283 mil. korun společnosti Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. (dále jen „Sokolovská uhelná“). Účastník řízení v letech 1997-2007 uzavíral a plnil zakázané dohody o zákazu vývozu, které měly za cíl narušení hospodářské soutěže a mohly vést k narušení soutěže na trhu hnědouhelných briket, hnědého energetického uhlí a hnědého tříděného uhlí v České republice. Odběratelé Sokolovské uhelné se ve smlouvách zavazovali k tomu, že nebudou hnědé uhlí a hnědouhelné brikety vyvážet mimo území ČR nebo s ním obchodovat tak, aby vývoz umožnili. ÚOHS ve svém rozhodnutí konstatoval jak porušení českého soutěžního zákona, tak čl. 81 Smlouvy ES (dnes čl. 101 Smlouvy FEU), neboť uvedené dohody mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy EU. Rozhodnutí bylo pravomocně potvrzeno.

Kartel mediálních agentur

ÚOHS uložil pokutu v celkové výši 7 778 000 korun mediálním agenturám OMD Czech, a. s., a MÉDEA, a. s., za uzavření a plnění dohody o rozdělení zákazníků na trhu služeb mediálních agentur na území ČR. Účastníci řízení uzavřeli a plnili dohodu o zdržení se jednání směřujícího k ovlivňování klientů a obchodních partnerů druhé smluvní strany. Tuto dohodu kvalifikoval Úřad jako dohodu o rozdělení zákazníků na trhu služeb mediálních agentur na území ČR. Úřad konstatoval porušení zákona o hospodářské soutěži, uložil pokuty ve výši 5 493 000 Kč a 2 285 000 Kč a plnění dohody do budoucna zakázal. Účastníci řízení rovněž uzavřeli a plnili dohodu o společném postupu při nákupu prostoru v médiích (mj. i prostřednictvím společnosti MEDIA VIEW, s. r. o., která však nebyla účastníkem řízení). Uzavřením této dohody však neporušili pravidla hospodářské soutěže. Předmětem správního řízení nebyla „cenová dohoda“, nebylo zjištěno, že by účastníci řízení na kterémkoli trhu uzavřeli dohodu o přímém nebo nepřímém určení ceny. Proti rozhodnutí nebyl podán rozklad a je tedy pravomocné.

Bid-rigging v zakázce VUSS Litoměřice

Za vzájemnou koordinaci nabídek v zadávacím řízení Provozování ubytoven u provozních středisek Vojenské ubytovací a stavební správy Litoměřice, jejímž zadavatelem bylo v roce 2006 Ministerstvo obrany ČR – Vojenská ubytovací a stavební

správa Litoměřice, byla uložena celková pokuta 4,906 milionu Kč společnostem HOKRA Spedition, s.r.o. (537 000 Kč), INZET, s.r.o. (384 000 Kč), PROMINECON GROUP a.s. (3 679 000 Kč), CBK SHIFT s.r.o. (57 000 Kč) a NATURAL MYSTIC s.r.o. (249 000 Kč). Ze zajištěné e-mailové korespondence představitelů uvedených firem vyplynulo, že vybraný uchazeč HOKRA Spedition koordinoval postup všech soutěžitelů o zakázku. Organizátor kartelu konkrétně rozeslal dalším čtyřem uchazečům částečně vyplněné tzv. krycí listy, tedy formuláře, v nichž uchazeči o zakázku uvádějí mj. svou nabídkovou cenu. V těchto dokumentech byly vyplněny jak nabídkové ceny pro jednotlivé bytovny, tak ceny celkové. Ceny, které se posléze objevily v nabídkách uchazečů, přesně odpovídaly částkám, jež jsou uvedeny v těchto formulářích.

Zneužití dominantního postavení

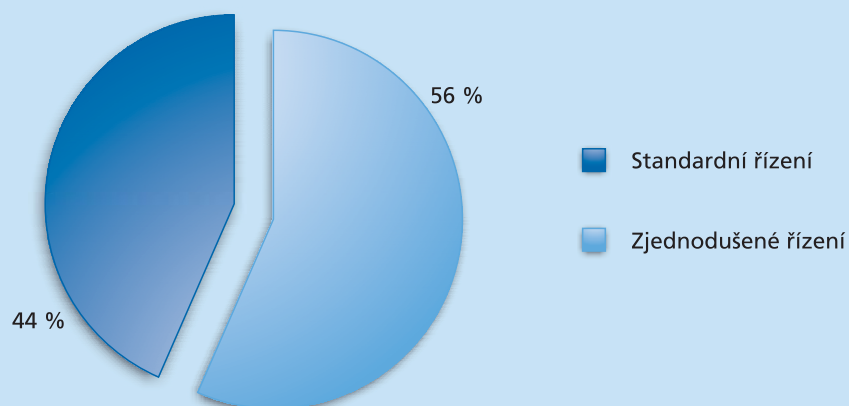
Soutěžitelé, kteří disponují tak silným postavením, že mohou jednostranně měnit podmínky na trhu – tzv. dominantní, jsou pod obzvláště přísnou kontrolou ze strany soutěžního úřadu. Platí pro ně rovněž přísnější pravidla než pro soutěžitele, kteří se v dominantním postavení nenacházejí. Podniky s dominantním postavením se často rekrutují zejména z řad firem, jež byly v minulosti státními monopoly, a to především v tzv. síťových odvětvích. Úřad v případech možného zneužití dominantního postavení vždy vypracuje tržní analýzu, v níž zjišťuje, zda je soutěžitel skutečně dominantem. V této analýze se bere v potaz nejen velikost tržního podílu, ale i celá řada doplňkových faktorů, neméně důležité je rovněž správné vymezení relevantního trhu.

ÚOHS vydal v roce 2010 v této oblasti jedno rozhodnutí a řešil celkem 153 podnětů.

Spojování soutěžitelů

Pravomoc kontroly spojování soutěžitelů v portfoliu antimonopolního úřadu má za cíl zejména zabránit tomu, aby v důsledku fúze došlo v budoucnu k narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu. Spojující se podniky jsou tedy povinny, pokud splňují zákonem daná obratová kritéria, oznámit chystanou fúzi soutěžnímu úřadu. Až poté, co je vydáno rozhodnutí o povolení fúze, může být spojení uskutečněno. Úřad v rámci kontroly fúzí posuzuje zejména dopady na horizontální trh i vertikálně navazující trhy, v posledních několika letech se zabývá i tzv. koordinovanými efekty, tedy tím, zda v důsledku fúze nebudou soutěžitelé na trhu náchylnější ke koordinovanému jednání. Pokud Úřad shledá, že fúze by mohla být z hlediska hospodářské soutěže problematická, může takové spojení zakázat. Alternativou je navržení závazků, které budou dostatečné k odstranění obav z narušení soutěže, ze strany účastníka řízení.

Využití zjednodušeného řízení v případech spojování soutěžitelů

V roce 2010 došlo k přijetí závazků u posuzované fúze EUROVIA SA/Tarmac CZ a.s. Celkem ÚOHS v oblasti kontroly fúzí zahájil 45 správních řízení, vydáno bylo 40 rozhodnutí. V tzv. zjednodušeném řízení bylo posuzováno 22 případů. Úřad také pokutoval jednoho soutěžitele za nedovolené uskutečňování spojení.

Vybrané případy

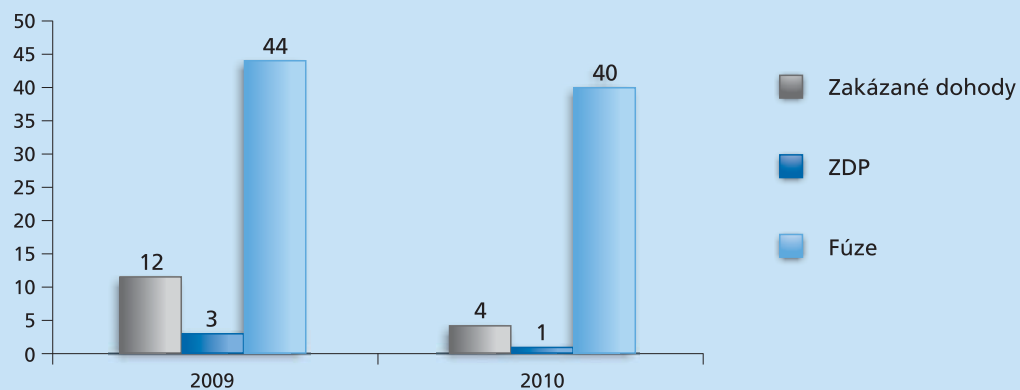
Spojení soutěžitelů EUROVIA SA/Tarmac CZ a.s. povoleno se závazky

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže povolil svým prvostupňovým rozhodnutím spojení soutěžitelů EUROVIA SA a Tarmac CZ a.s. (dále jen „Eurovia“ a „Tarmac“). Souhlasné rozhodnutí však bylo podmíněno splněním několika strukturálních závazků, neboť při prvotním posouzení fúze vyvstaly obavy z narušení hospodářské soutěže na dotčených trzích. Ke spojení došlo na trzích drčeného kameniva a těženého kameniva, oblasti asfaltových obalovaných směsí a oblasti inženýrského stavitelství na lokálních trzích nacházejících se ve středních, západních, severních a východních Čechách. Úřad se obával konkrétně toho, že společnost Eurovia bude mít po uskutečnění spojení na určitých lokálních trzích dostatečnou ekonomickou sílu na to, aby zabraňovala či omezovala své konkurenty působící ve výrobě obalovaných směsí a inženýrských stavbách v přístupu k drčenému kamenivu. Společnost Eurovia navrhla za účelem odstranění výše zmíněných obav závazky, které spočívají v odprodeji několika kamenolomů v oblasti severních a západních Čech nezávislému subjektu. Úřad uvedené závazky shledal jako dostatečné ve prospěch zachování účinné hospodářské soutěže a navrhané spojení pod podmínkou splnění závazků povolil.

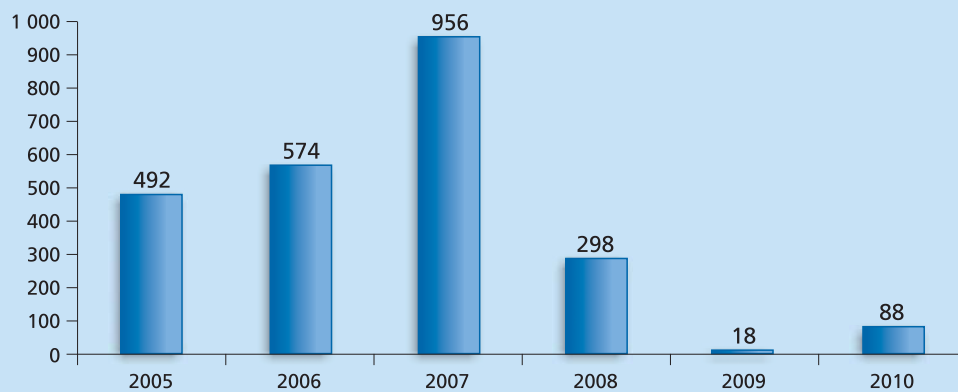
Lumius vykonával kontrolu nad ČME před schválením fúze

Pokuta ve výši 477 tisíc korun byla uložena společnosti Lumius, spol. s r. o., (dále jen „Lumius“) za uskutečňování spojení soutěžitelů v období před podáním návrhu na zahájení řízení o povolení spojení a před právní mocí rozhodnutí Úřadu, jež předmětné spojení povoluje. Společnost Lumius nabyla dne 20. 4. 2009 akcie představující 89% podíl na základním kapitálu a hlasovacích právech společnosti Českomoravská energetická, a. s. (dále jen „ČME“), a tím i možnost tuto společnost přímo a výlučně kontrolovat. Návrh na povolení spojení soutěžitelů obdržel Úřad dne 13. 7. 2009 a dne 21. 8. 2009 vydal rozhodnutí o povolení spojení soutěžitelů, které nabylo právní moci dne 11. 9. 2009. V průběhu správního řízení Úřad zjistil, že společnost Lumius v rozporu se zákonem vykonávala rozhodující vliv na činnost společnosti ČME zejména tím, že zajistila svému obchodnímu řediteli generální plnou moc k uskutečňování veškerých právních úkonů a jednání jménem společnosti ČME, výkonem hlasovacích práv ovlivnila schválení řádné účetní závěrky a návrh na rozdělení zisku společnosti ČME za rok 2008, schválení podnikatelského záměru ČME pro rok 2009, odvolání stávajících a nominaci i schválení nových členů představenstva a dozorčí rady společnosti ČME atd., a to ještě před tím, než podala návrh na povolení spojení soutěžitelů.

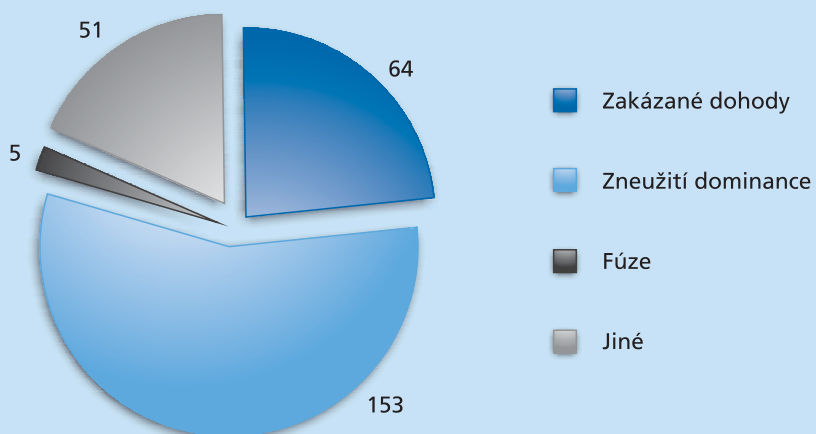
Počty vydaných rozhodnutí v oblasti HS

Výše uložených sankcí v I. stupni (v mil. Kč)

Obdržené podněty dle oblastí

Délka správních řízení v oblasti HS ve dnech

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
I. stupeň	88	52	90	83	120	272	398	509	353	-*
II. stupeň	261	228	260	335	325	185	152	299	383	129

*žádné ze zahájených správních řízení nebylo dokončeno

Rozkladové řízení a soudní přezkum

V roce 2010 bylo v oblasti hospodářské soutěže podáno 22 rozkladů proti prvoinstančním rozhodnutím. Předseda Úřadu vydal jedenáct rozhodnutí o rozkladu, přičemž v sedmi případech byl potvrzen prvostupňový verdikt a jednou byl rozklad zamítnut jako nepřijatelný. Jednalo se mj. o důležitá rozhodnutí potvrzující sankce pro kartel výrobců CRT obrazovek, Sokolovskou uhelnou či společnost Tupperware. Ve dvou případech bylo rozkladu vyhověno, prvostupňové rozhodnutí bylo zrušeno a řízení zastaveno, jedenkrát bylo prvostupňové rozhodnutí změněno. Nemeritorní rozhodnutí se týkala zejména otázek nahlížení do spisu či obnovy řízení.

Proti rozhodnutí předsedy ÚOHS se není možno dále odvolat, lze však rozhodnutí napadnout žalobou u správního soudu. V roce 2010 byly Úřadu doručeny celkem tři žaloby týkající se soutěžních případů. Soudy vydaly celkem šest konečných rozsudků, z toho ve třech potvrdily správnost rozhodnutí Úřadu. Významný je zejména rozsudek Krajského soudu v Brně, kterým byla zmitnuta žaloba proti rozhodnutí ve věci jednání ve vzájemné shodě mezi pekárskými podniky DELTA PEKÁRNY, ODKOLEK (nyní OK REST a.s.) a PENAM.

K tomuto případu se váže i usnesení Ústavního soudu, který zamítl stížnost na uložení pořádkové pokuty 300 000 Kč soutěžiteli DELTA PEKÁRNY za porušení povinnosti podrobit se místnímu šetření, konkrétně zpřístupnit pracovní notebook. Soud zde zdůraznil zejména rozdíl mezi vyšetřováním fyzické osoby v trestním řízení na straně jedné a šetřením právnické osoby v rámci správního řízení ÚOHS na straně druhé.

Vybrané případy**Kartel výrobců CRT obrazovek**

Celková pokuta ve výši 51,787 mil. korun byla uložena šesti soutěžitelům za kartelovou dohodu na trhu CRT obrazovek. Společnosti Samsung SDI Co., Ltd., Chunghwa Picture Tubes, Ltd., Koninklijke Philips Electronics N.V., Technicolor S.A., Panasonic Corporation, MT Picture Display Co., Ltd., Toshiba Corporation a LG Electronics, Inc. v letech 1998-2004 uzavřely a plnily kartelovou dohodu na trhu barevných obrazovek (CPT) pro televizory. Některé z uvedených společností se přitom na dohodě podílely kratší dobu, což Úřad rovněž ve svém rozhodnutí zohlednil. Výrobci CRT (CDT i CPT) se scházeli na bilaterálních i multilaterálních jednáních po řadu let; jednání a kontakty mezi nimi započaly již před rokem 1998 a pokračovaly cca do roku 2006. Na těchto schůzkách probíhala zejména jednání o cenách a výměna citlivých obchodních informací. Jednání o cenách spočívalo ve stanovování cílových a minimálních cen, cenového rozmezí a cenových pravidel či udržování dohodnutých cen. Dodržování dohodnutých cen účastníci řízení následně kontrolovali. Úřad začal předmětný kartel řešit na základě žádostí o aplikaci tzv. leniency programu, z tohoto důvodu byla zcela prominuta pokuta společnosti Samsung a o 50 % byla snížena sankce pro soutěžitele Chungwa. Rozhodnutí bylo pravomocně potvrzeno.

Nová pokuta pro Tupperware

Předseda Úřadu Petr Rafaj uložil svým druhostupňovým rozhodnutím ze dne 21. dubna 2010 pokutu 2,3 milionu korun společnosti Tupperware Czech Republic, spol. s r.o. Příklad byl posuzován znovu na základě rozsudků Krajského soudu v Brně a Nejvyššího správního soudu. ÚOHS se v opětovném řízení zabýval především dopady jednotlivých zakázaných dohod na hospodářskou soutěž, a to s ohledem na stanovení výše pokuty. Uvedená firma v období od 24. 3. 1997 do 5. 10. 2005 určovala distributorům svého zboží, kteří jsou nezávislími obchodníky, pevnou cenu pro jeho prodej konečným spotřebitelům. Tento postup vedl k narušení soutěže na trhu plastových kuchyňských potřeb pro domácnost nabízených prostřednictvím uzavřené prezentace. Distributoři se mohli odchýlit od stanovených cen pouze ve výjimečných případech, avšak zásadně pouze se souhlasem společnosti Tupperware (např. reklamní akce).

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY
A KONCESE

Veřejné zakázky

Smyslem činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže je zajištění rovné, transparentní a nediskriminační soutěže o veřejné zakázky, která v konečném důsledku vede k úsporám při vynakládání veřejných finančních prostředků. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže vykonává dohled nad dodržováním zákona o veřejných zakázkách od roku 1995.

Každý rok vypíše v České republice více než patnáct tisíc zadavatelů přes osm tisíc zadávacích řízení. Veřejný sektor vydává každým rokem na veřejné zakázky více než 600 miliard korun. Dalších asi 30 miliard představují tendry vypisované sektorovými zadavateli. Tím se hodnota veřejných zakázek zvyšuje na přibližně 630 miliard korun ročně, tj. 17,5 procenta hrubého domácího produktu.

Podle údajů z Informačního systému veřejných zakázek sice zadavatelé zaplatili v roce 2010 na plnění veřejných zakázek o 30 miliard více než v předchozím roce, avšak celkový počet zakázek poklesl. Klesající trend je zde patrný již třetím rokem.

Úřad plní roli orgánu dohledu nad zadáváním veřejných zakázek již patnáctým rokem. V oblasti veřejných zakázek za rok 2010 překročila úspěšnost ÚOHS u soudů 70 procent.

Nárůst agendy v oblasti veřejných zakázek

Jedním z důsledků hospodářské a finanční krize je na jedné straně snižování veřejných výdajů a s tím spojený pokles počtu veřejných zakázek, na druhé straně zesílení konkurenčního boje uchazečů o veřejné zakázky. Nárůst počtu návrhů a podnětů na zahájení správního řízení ÚOHS na přezkoumání úkonů zadavatele je toho přímým důkazem. Navýšený počet stížností Úřad šetří při stejném počtu zaměstnanců. V roce 2010 Úřad obdržel 348 návrhů, což znamená 126% nárůst proti roku 2008 a 516 podnětů představujících 74% nárůst. Úřad zahájil 425 správních řízení, tj. o 73 % více než v roce 2008 a vydal 511 prvostupňových rozhodnutí, což představuje dvě vydaná rozhodnutí denně. ÚOHS uložil 60 pokut v celkové výši přesahující 11 milionů korun.

ÚOHS se výrazně podílí na kultivaci soutěžního prostředí a upřednostňuje svou preventivní funkci před represí. Úřad poskytuje výkladová stanoviska, ať již odůvodněním rozhodnutí či konzultacemi. Ačkoliv se v roce 2010 zvýšil počet uložených pokut i jejich výše, skutečný význam a prosoutěžní charakter mají zejména nápravná opatření ve formě zrušení nezákonných úkonů zadavatelů či zrušení zadávacího řízení jako celku.

Legislativa

S počátkem roku 2010 nabyla účinnosti novela zákona č. 417/2009 Sb., o veřejných zakázkách, a novela koncesního zákona. Legislativní změny přinesly rozšíření pravomocí ÚOHS, mj. možnost uložit zákaz plnění ze smlouvy, a to zejména u zakázek, jež byly zadány bez zadávacího řízení. Dále byla zavedena možnost uložit tříletý zákaz účasti ve veřejných zakázkách (včetně zakázek malého rozsahu) společně, které předložily nepravdivé údaje o své kvalifikaci. Zápis uchazeče do rejstříku osob se zákazem plnění veřejných zakázek (tzv. blacklist), který vede Ministerstvo pro místní rozvoj, je možný až po nabytí právní moci rozhodnutí. V roce 2010 takový případ nenastal.

Dne 15. září nabyla účinnosti novela zákona č. 179/2010 Sb., o veřejných zakázkách, která přispívá ke zvýšení transparentnosti postupu při zadávání veřejných zakázek, přináší změny mj. v použití jednacích řízení, v prokazování kvalifikace, poskytování dokumentace, rámcových smlouvách, hodnocení nabídek či soutěži o návrh. Za sporný moment této novelizace lze považovat zavedení nových základních kvalifikačních předpokladů dodavatele do § 53 odstavce 1 písmen k), l) a m). Úřad pro ochranu hospodářské soutěže spolu s Ministerstvem pro místní rozvoj vydaly 26. srpna 2010 společné stanovisko k prokazování a posuzování těchto předpokladů a následně byla jejich formulace opravena zákonem č. 423/2010 Sb., který nabyl účinnosti dne 30. prosince 2010. Na stránkách Úřadu je zveřejněna příslušná legislativa i výkladová stanoviska usnadňující aplikaci nových ustanovení.

Během roku 2010 byly zahájeny přípravy dalších dvou novelizací zákona o veřejných zakázkách. První z nich transponuje do českého právního řádu evropskou směrnici č. 2009/81/ES, která upravuje zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany

a bezpečnosti. Účelem této směrnice je zohlednit bezpečnostní a technická specifika nákupů zbraní, vojenského a jiného citlivého vybavení a služeb a přispět k transparentnějšímu zadávání v oblasti obrany a bezpečnosti.

Klíčová novelizace zákona o veřejných zakázkách

Během roku 2010 byly zahájeny přípravy další novely zákona o veřejných zakázkách. Součástí několikaměsíční odborné diskuze byla i spolupráce s odborníky z evropských zemí a Evropské komise.

Lze očekávat, že novela bude obsahovat několik zásadních novinek zvyšujících transparentnost veřejného zadávání. Zadavatelé budou například povinni zveřejňovat větší množství informací o zadávaných zakázkách, včetně textu smlouvy, jejích případných dodatků a výše skutečně uhrazené ceny. Navržena jsou povinná předběžná oznámení veřejných zakázek. Efektivita zadávání by měla být posílena prostřednictvím povinného odůvodnění potřebnosti zadání zakázky, stanovení kvalifikace a způsobu hodnocení. K posílení soutěžního prostředí je navržena povinnost identifikace dostatečného počtu dodavatelů před vyhlášením zakázky a povinnost zrušit zadávací řízení, pokud nebude k dispozici dostatečný počet hodnotitelných nabídek.

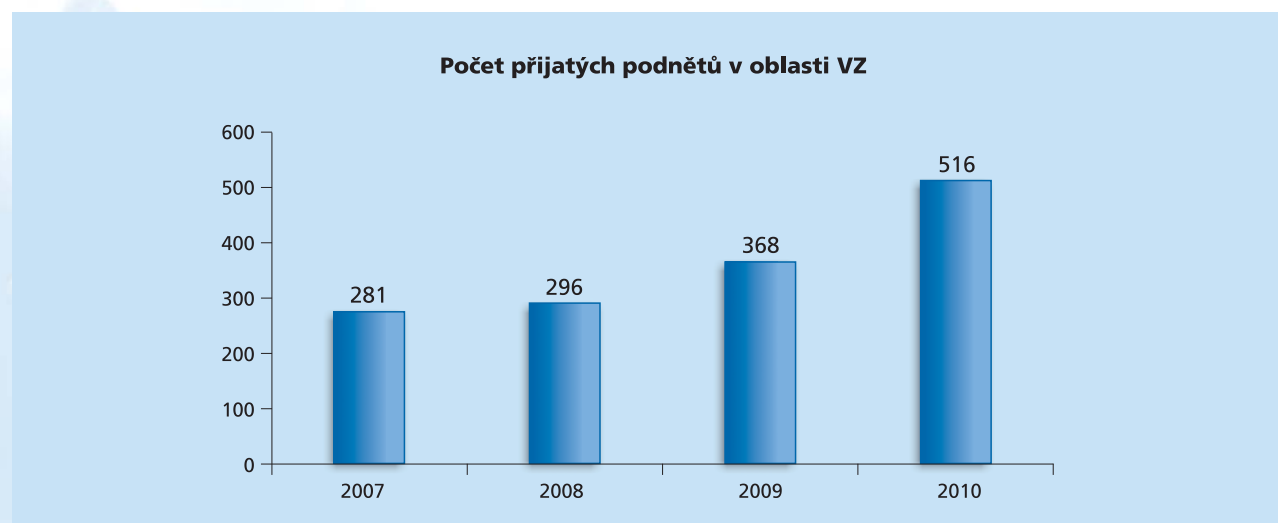
Rozhodovací a kontrolní činnost

Přehled správních řízení vedených v roce 2010

Počet přijatých návrhů	348
Počet přijatých podnětů	516
Zahájená správní řízení celkem	425
na návrh	348
ex offo	77
Počet neukončených správních řízení k 31. 12. 2010	106
Vydaná prvostupňová rozhodnutí celkem	511
vydaná prvostupňová rozhodnutí ve věci	322
rozhodnutí o nápravě + sankce	111
zastavená správní řízení – neshledáno pochybení	40
zastavená správní řízení z procesních důvodů	171
předběžná opatření	96
zamítnutí předběžného opatření	93
Počet uložených pokut	60
Celková výše uložených pokut	11 240 000 Kč
Celková výše uložených správních poplatků	1 898 000 Kč
Celková výše složených kaucí	82 962 545 Kč
kauce propadlé do státního rozpočtu	9 254 300 Kč
Počet přijatých rozkladů	171
Vydaná druhostupňová rozhodnutí	167

Nejčastější porušení zákona o veřejných zakázkách

Nejčastější pochybení zadavatelů se objevují již v zadávací dokumentaci při stanovení podmínek zadávacího řízení, v dělení předmětu veřejné zakázky tak, že dochází ke snížení její předpokládané hodnoty pod finanční limity stanovené zákonem, v nesprávném postupu při realizaci a řádném zveřejnění změn v zadávací dokumentaci, v nastavení kvalifikačních požadavků, jež mají diskriminační charakter, a v netransparentním nastavení hodnotících kritérií. Další pochybení vznikají při posuzování nabídek, zda vyhovují podmínkám zadávacího řízení a dochází i k neoprávněnému vyloučení uchazeče z účasti v zadávacím řízení. Hodnotící komise v některých případech podcenila transparentnost zprávy o posouzení a hodnocení nabídek. Ve zvýšené míře se vyskytuje i nezákonné rušení zadávacího řízení.

Vybrané případy

Dělení předmětu veřejné zakázky

Královéhradecký kraj porušil dle prvostupňového rozhodnutí ÚOHS zákon o veřejných zakázkách, když zadal celkem šest výběrových řízení na zpracování projektové dokumentace ke stavebnímu povolení pro projekty center odborného vzdělávání při několika středních a vyšších odborných školách. Úřad mu za to svým prvostupňovým rozhodnutím uložil sankci ve výši 100 tisíc korun. Všechna přezkoumávaná výběrová řízení jsou součástí jednoho záměru zadavatele. Jedná se o služby stejného charakteru, smlouvy byly uzavřeny v krátkém časovém sledu a předmět zakázek byl realizován v objektech, které se nacházejí na správním území jednoho kraje. Dle názoru Úřadu se jednalo o jednu zakázku. Královéhradecký kraj porušil zákon o veřejných zakázkách, neboť předmět veřejné zakázky rozdělil a zadal jako podlimitní veřejnou zakázku a zakázky malého rozsahu. Vyhnul se tak použití odpovídajícího druhu nadlimitního zadávacího řízení.

Přidělení zakázky bez zadávacího řízení

Národní památkový ústav se dopustil porušení zákona o veřejných zakázkách při uzavírání dodatku o prodloužení rámcové smlouvy na poskytování mobilních telekomunikačních služeb tím, že nedodržel postup stanovený zákonem a neprovedl zadávací řízení, ačkoliv předpokládaná hodnota veřejné zakázky překročila finanční limit stanovený pro veřejnou zakázku malého rozsahu. Úřad za toto pochybení uložil zadavateli v prvostupňovém řízení pokutu ve výši 60 tisíc korun.

Volba nesprávného druhu zadávacího řízení

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže uložil pokutu 90 tisíc korun městu Hlinsku za chyby v tendru na rozšíření domova důchodců. Město uzavřelo v roce 2001 smlouvu s vybraným uchazečem Stavitelství KRRO s. r. o., jejímž předmětem byla dodávka novostavby s kapacitou 60 lůžek. Realizátor stavby byl vybrán na základě obchodní veřejné soutěže. Koncem roku 2004 bylo rozhodnuto o rozšíření kapacity na 94 lůžek. Zadavatel však na tuto novou zakázku nevypsal tendr a v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách vyzval v jednacím řízení bez uveřejnění k podání nabídky jedinou společnost Stavitelství KRRO.

Nezákonný postup při realizaci změn v zadávacím řízení a jejich zveřejňování

ÚOHS uložil městu Turnovu pokutu ve výši 350 tisíc korun za nedodržení zákonného postupu ve veřejné zakázce na první etapu výstavby integrovaného terminálu veřejné dopravy ve městě. Zadavatel porušil základní zásady rovného zacházení a zákazu diskriminace, když hodnotící komise poskytla čtyřem uchazečům (SaM silnice a mosty, a. s., COLAS CZ a. s., Pražské silniční a vodohospodářské stavby, a. s., a Metrostav a. s.) dodatečnou lhůtu deseti pracovních dnů k předložení odpovídající bankovní záruky, ačkoliv zadavatel v průběhu zadávacího řízení odmítl žádost uchazeče BAK stavební společnost, a. s., o prodloužení lhůty pro podání nabídek v souvislosti se změnami podmínek pro požadovanou bankovní záruku. Hodnotící komise tímto postupem, kdy nevyřadila nabídky uchazečů, kteří nespĺňovali požadavky zadavatele ve vztahu k bankovní záruce, ale naopak jim umožnila doplnit jejich nabídky, postupovala v rozporu se zákonem. Rozhodnutí bylo pravomocně potvrzeno v říjnu 2010.

Diskriminační nastavení kvalifikačních požadavků

Kraj Vysočina a město Příbram jako společný zadavatel veřejné zakázky na výstavbu silnice druhé třídy II/350 Příbram–Žižkova ulice postupovaly nezákonně při stanovování technických kvalifikačních předpokladů, čímž nedodržely zásadu rovného zacházení. Zadavatel stanovil požadavek na prokázání splnění technických kvalifikačních předpokladů předložením dokladu o vlastnictví obalovny na dodávku obalovaných směsí nebo smlouvy o smlouvě budoucí s vlastníkem této obalovny až v rámci dodatečných informací. Tím, že současně neprodloužil lhůtu pro podání nabídek, nedodržel zásadu rovného zacházení, neboť znevýhodnil uchazeče, kteří nemají k dispozici vlastní obalovnu a musí si smluvně zajistit subdodavatele. Uchazeči měli na prokázání splnění nového požadavku na kvalifikaci o pět dnů kratší lhůtu než stanovuje zákon. Z 12 podaných nabídek byly tři vyřazeny právě i z důvodu nedoložení dokladu o disponování obalovnou. S vybraným uchazečem, akciovou společností

COLAS CZ, jak Vysočina, tak i Přibyslav, již uzavřely smlouvy o dílo v celkové výši veřejné zakázky dosahující téměř 25 milionů korun včetně DPH. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže uložil kraji Vysočina pokutu ve výši 250 tisíc korun a městu Přibyslav pokutu ve výši 150 tisíc korun. Proti rozhodnutí byl podán rozklad.

Státní podnik Lesy České republiky postupoval v nadlimitní veřejné zakázce na dodávky kancelářského materiálu (rámcová smlouva) dle prvoinstančního rozhodnutí v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách. Lesy ČR pochybily v nastavení kvalifikačních kritérií pro uchazeče o zakázku, když požadovaly minimální úroveň obrátu ve výši, která neodpovídá druhu, rozsahu a složitosti předmětu zakázky. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže uložil zadavateli za porušení zákona pokutu ve výši 300 tisíc korun. Rozhodnutí ÚOHS je nepravomocné, zadavatel podal proti rozhodnutí rozklad.

Netransparentní stanovení dílčích hodnotících kritérií

Úřad zrušil zadávací řízení Státního ústavu pro kontrolu léčiv na komunikační kampaň Ceny a úhrady léčiv. Zadavatel stanovil dvě dílčí hodnotící kritéria (navržený způsob realizace jednotlivých služeb a originalita řešení; rozsah řešení) způsobem neumožňujícím dodržet zásadu transparentnosti při hodnocení nabídek. Důvodem byla zejména skutečnost, že zadavatel předem nestanovil, jaké skutečnosti z nabídek uchazečů budou v rámci předem stanovených kritérií hodnoceny. Rozhodnutí je pravomocné.

Pochybení při posouzení nabídek

Městská část Praha 13, zadavatel veřejné zakázky na poskytnutí služeb dotačního managementu a souvisejících služeb pro vybrané objekty na území městské části Praha 13, nespécifikovala způsob hodnocení nabídek v hodnotícím kritériu kvalita technického návrhu a služeb, přičemž v rámci tohoto dílčího kritéria hodnocení nabídek hodnotila reference uchazečů, které nevyjadřují ekonomickou výhodnost nabídky, ale kvalifikaci uchazeče. Tento postup mohl podstatně ovlivnit výběr nevhodnější nabídky a zadavatel již podepsal s vybraným uchazečem smlouvu. Úřad zadavateli uložil pokutu ve výši 70 tisíc korun.

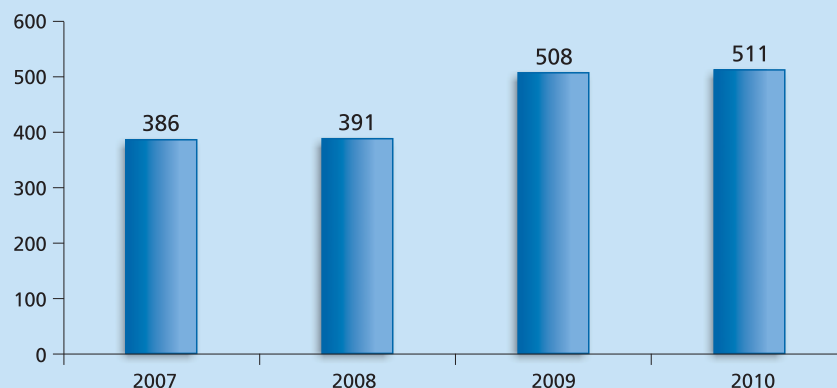
Netransparentní omezení počtu uchazečů losováním

ÚOHS v novém správním řízení prvního stupně znovu projednal závěry kontroly postupu statutárního města Zlína při zadávání veřejných zakázek a uložil pokutu ve výši 800 tisíc korun za porušení zákona o veřejných zakázkách ve třinácti zakázkách v celkové hodnotě přes 421 milionů korun. ÚOHS ve svém opakovaném rozhodnutí konstatoval, že zadavatel porušil zákon o veřejných zakázkách, když ve třinácti řízeních nebylo omezení počtu zájemců o veřejnou zakázku losem provedeno transparentním způsobem. Losování ze zájemců, kteří splnili kvalifikaci, proběhlo pouze za účasti tříčlenné komise jmenované zadavatelem. Chyběl prvek veřejné kontroly nad průběhem losování. Za transparentní je považováno např. losování za přítomnosti zástupců všech zájemců. Dalším pochybením zadavatele bylo neoprávněné odmítnutí zájemce. Postup zadavatele mohl ovlivnit výběr nevhodnější nabídky. Rozhodnutí potvrdil předseda Petr Rafaj 28. 2. 2011. Původní prvostupňové rozhodnutí s pokutou ve výši tří milionů korun z dubna 2007 bylo zrušeno na základě rozsudků Krajského soudu v Brně i Nejvyššího správního soudu.

Neuchování dokumentace o veřejné zakázce

Pokuta ve výši jednoho milionu korun byla uložena společnosti Lesy České republiky za závažná pochybení v zakázkách z roku 2007 týkajících se výpočetní techniky. Zadavatel neuchoval dokumentaci k celkem sedmi zakázkám na správu a monitoring struktury ICT a poskytování služeb provozu a údržby komunikačních technologií. Celkový objem uvedených veřejných zakázek činil cca 35 milionů korun bez DPH. Kromě uvedeného pochybení ÚOHS minimálně v jednom případě zakázky na dodávku výpočetní techniky konstatoval, že zadavatel v rozporu se zákonem rozdělil předmět plnění tak, že došlo ke snížení předpokládané hodnoty veřejné zakázky. Rozhodnutí nabylo právní moci v dubnu 2010.

Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí v oblasti VZ

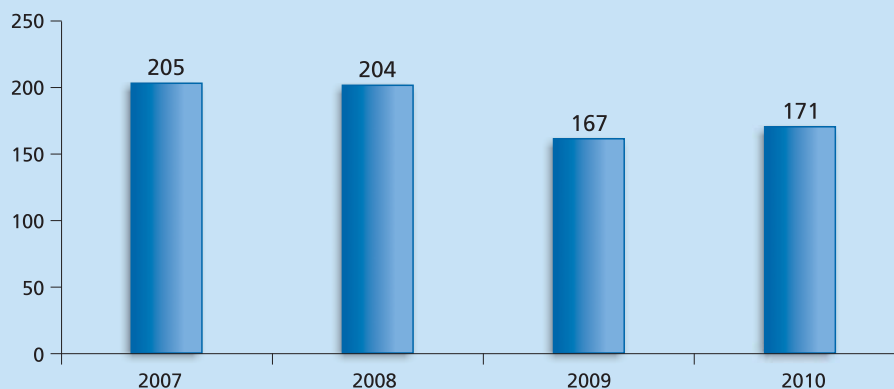

Rozkladové řízení a soudní přezkum v oblasti veřejných zakázek

V oblasti zadávání veřejných zakázek bylo v roce 2010 podáno celkem 171 rozkladů směřujících proti rozhodnutím vydaným v prvním stupni. Z tohoto počtu bylo 26 řízení z procesních důvodů zastaveno. Úřad vydal 167 druhostupňových rozhodnutí, z nichž ve 130 případech předseda potvrdil rozhodnutí ÚOHS.

I když rozhodnutí o rozkladech jsou konečná, účastníci řízení mají možnost i soudního přezkumu dle zákona o soudním řádu správním. O těchto žalobách, kterých bylo v roce 2010 podáno 24, rozhoduje v první instanci Krajský soud v Brně. O případných kasačních stížnostech pak rozhoduje Nejvyšší správní soud. I když oba zmíněné soudy převážně rozhodovaly případy z minulých let, tedy o žalobách podaných před rokem 2010, lze říci, že celková úspěšnost ÚOHS v této oblasti je cca 71,5 %.

Počet podaných rozkladů v oblasti VZ

Vybrané případy druhostupňového řízení

Diskriminační požadavky zadavatele

Předseda ÚOHS potvrdil prvostupňové rozhodnutí, kterým byla uložena jedna z nejvyšších pokut za veřejné zakázky městu Liberci. Za pochybení v miliardovém tendru na zajišťování služeb v oblasti nakládání s odpady byla zadavateli vyměřena sankce tři miliony korun. Liberec porušil zásadu zákazu diskriminace, neboť v zadávací dokumentaci stanovil požadavek na předložení rozhodnutí o udělení souhlasu Libereckého kraje k provozování sběrného dvora. Tímto kvalifikačním požadavkem byl zúžen okruh dodavatelů, a to pouze na ty subjekty, které již mají souhlas k provozování zařízení, resp. již takové zařízení v Liberci provozují. Došlo tedy k diskriminaci dodavatelů, kteří v době zahájení zadávacího řízení rozhodnutí o udělení souhlasu k provozování sběrného dvora neměli, avšak pokud by jejich nabídka byla vybrána jako nejvhodnější, mohli tento souhlas a zřízení sběrného dvora zajistit, neboť zadavatel předpokládal zahájení realizace předmětu plnění rok po vypsání tendru. Zadavatel rovněž diskriminoval dodavatele, kteří v době vypsání výběrového řízení v Liberci neměli své provozovny (sběrný dvůr, administrativní budovu), avšak byli by je schopni pro plnění veřejné zakázky zajistit. Tento postup mohl podstatně ovlivnit výběr nejvhodnější nabídky, neboť jeho důsledkem bylo rovněž omezení soutěžního prostředí.

Nezákonné dělení předmětu zakázky

Předseda Petr Rafaj svým pravomocným rozhodnutím uložil sankci 160 tisíc korun státnímu podniku Lesy České republiky za nezákonný postup ve veřejné zakázce na dodávku osobních automobilů. Zadavatel se dopustil dělení zakázky, čímž došlo ke snížení její ceny pod zákonné limity a následnému přidělení bez výběrového řízení. Podnik Lesy ČR porušil zákon o veřejných zakázkách, když v únoru 2009 uzavřel na základě jednacího řízení bez uveřejnění smlouvu se společností Import Volkswagen Group s. r. o. na dodávku šesti automobilů Audi typů A4 a A6 za celkem 5,382 milionu korun bez DPH a o měsíc později od stejného dodavatele odebral v rámci zakázky malého rozsahu vůz Audi A8 za 1,651 milionu korun bez DPH.

Přidělení zakázek bez otevřeného výběrového řízení

Druhoinstančními rozhodnutími byly potvrzeny sankce v úhrnné výši 1,8 milionu korun Ministerstvu zemědělství ČR za porušení zákona ve dvou veřejných zakázkách, a to na integraci webových portálů (e-AGRI) a na systémovou centralizaci v rámci resortu. Ministerstvo uzavřelo smlouvy se společností Telefónica O2 Czech Republic, resp. v případě portálu e-AGRI i se společností T-SOFT spol. s r. o., přestože v žádné ze zakázek nebylo provedeno otevřené výběrové řízení. Zadavatel postupoval na základě jednacího řízení bez uveřejnění, což zdůvodňoval návazností na předchozí realizované zakázky a autorskými právy, jejichž nositelem je vybraný uchazeč. V průběhu správních řízení ÚOHS dospěl k závěru, že sice předložené znalecké posudky deklarují návaznost na předchozí realizované zakázky, avšak neprokazují, že by danou zakázku nemohl realizovat jiný dodavatel. Z dokumentace rovněž nevyplývá, že by zadavatel provedl jakékoliv šetření mezi dodavateli o možnosti realizace předmětné zakázky. Podmínky pro postup dle jednacího řízení bez uveřejnění tak nebyly splněny.

Netransparentní losování

Předseda Úřadu Petr Rafaj druhostupňovým rozhodnutím potvrdil uložení pokuty 300 tisíc korun statutárnímu městu Ústí nad Labem. Důvodem sankce byla závažná pochybení při zadávání veřejné zakázky na I. etapu revitalizace městského centra. Cena veřejné zakázky činila více než 139 milionů korun. Zadavatel se při výběru realizátora projektu, kterým se stala společnost EUROVIA CS, a. s., dopustil řady pochybení. Počet zájemců o zakázku omezil losem na šest. Losování však proběhlo pouze za účasti zástupců zadavatele, který nepřipustil možnost účasti zástupcům jednotlivých uchazečů. Příslušné protokoly pak neobsahují popis způsobu provedení losování. Takovýto způsob výběru zájemců je netransparentní, neboť v něm zcela absentoval prvek veřejné kontroly.

Neprůhledné nastavení hodnotících kritérií

Předseda Úřadu Petr Rafaj potvrdil uložení pokuty 250 tisíc korun městu Sokolovu. Důvodem byla pochybení ve veřejné zakázce na rekonstrukci haly zimního stadionu. Zadavatel v rozporu se zadávacími podmínkami při hodnocení dílčího kritéria záruky za jakost díla hodnotil údaj o záruční lhůtě u dodávek a zařízení. Vybraný uchazeč, sdružení BAU-STAV a ISSO, nabídl záruku 38 měsíců, ač vzorová smlouva pevně stanovovala záruku 24 měsíců. Tento postup podstatně ovlivnil výběr nejhodnější nabídky.

Nesprávná volba druhu zadávacího řízení

Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže potvrdil pokutu ve výši 1,5 milionu korun statutárnímu městu Hradci Králové za postup při zadávání výstavby nových parkovacích míst, který byl v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách. Město ještě za účinnosti zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, podepsalo s vybraným uchazečem, akciovou společností ATOL, koncesní smlouvu na vybudování, provoz a rozvoj systému parkování na území statutárního města Hradec Králové včetně závazku koncesionáře vybudovat parkovací technologie a nová parkovací místa. Úřad na základě svého šetření konstatoval, že v tomto případě nejsou naplněny znaky definující koncesi a z toho důvodu se nejedná o koncesi, ale o nadlimitní veřejnou zakázku na stavební práce. Zadavatel byl tedy povinen tuto veřejnou zakázku zadat v některém ze zadávacích řízení dle zákona o veřejných zakázkách a zveřejnit jak na centrální adrese, tak v Úředním věstníku Evropské unie, což neučinil. Rozhodnutí bylo pravomocně potvrzeno v listopadu 2010.

Nezákonné zrušení veřejné zakázky

Předseda Úřadu Petr Rafaj potvrdil pokutu 80 tisíc korun městu Poděbrady za nezákonné zrušení veřejné zakázky na správu odpadových služeb pro období 2009–2012. Město veřejnou zakázku rozčlenilo na čtyři části: svoz komunálního odpadu, svoz tříděného odpadu, provoz a dozor nad stacionárními sběrnými místy, výsyp košů. Každou z těchto částí přitom mohl získat odlišný dodavatel, což se také posléze stalo. Zastupitelstvo města později zakázku zrušilo s tím, že zadávací podmínky se ukázaly pro město neefektivní a pokračování v zadávacím řízení by přineslo nepředpokládané náklady. Tyto důvody však předseda neuznal jako dostatečné ke zrušení zakázky. Jednak nešlo o skutečnosti, o nichž by se zadavatel dozvěděl až v průběhu zadávacího řízení, stejně tak je nelze považovat za důvody hodné zvláštního zřetele.

Nesprávně vymezené technické podmínky

Předseda ÚOHS Petr Rafaj potvrdil sankci ve výši 100 tisíc korun Všeobecné zdravotní pojišťovně za pochybení ve veřejné zakázce o objemu bezmála 11 milionů korun na poskytování mobilních telekomunikačních služeb. VZP nesprávně stanovenými zadávacími podmínkami zvýhodnila jednoho z uchazečů o zakázku, a to tím, že jednou ze zadávacích podmínek byl požadavek, aby vítězný uchazeč doplatil stávajícímu poskytovateli těchto služeb přes 5,2 milionu korun. Jednalo se o závazek z předcházející veřejné zakázky stejného charakteru, konkrétně o smluvní pokutu, která zadavateli vznikla nedodržáním délky dvouletých smluv na tzv. dotované tarify s dosavadním operátorem, společností T-Mobile. Tyto tarify byly poskytnuty pod podmínkou používání služby po dobu 24 měsíců. V případě předčasného vypovězení služby musejí být operátorovi uhrazeny všechny zbývající měsíční paušály až do konce smluvního období. Přenesením povinnosti uhradit pětimilionovou sankci na uchazeče o zakázku zadavatel výrazně zvýhodnil dosavadního poskytovatele poptávaných služeb. T-Mobile by uhrazoval vzniklý závazek v podstatě sám sobě a nemusel jej tedy ve své nabídce zohledňovat.

Příklady soudního rozhodnutí

Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost Ministerstva financí týkající se rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, podle něhož ministerstvo porušilo zákon o veřejných zakázkách, když zrušilo zadávací řízení na správu finančních prostředků na financování protipovodňových opatření. Vítězem soutěže se stala Československá obchodní banka, a. s. Vybraný uchazeč se však poté ve zcela jiném případě dostal do soudního sporu se zadavatelem, který následně tendr na správu finančních prostředků na financování protipovodňových opatření zrušil. „Nelze aprobovat situaci, kdy by jakýkoliv uchazeč o veřejnou zakázku, pokud by chtěl být úspěšný, musel rezignovat v jiné věci na své ústavní právo,“ uvádí se v rozsudku Nejvyššího správního soudu.

Rozhodnutí předsedy Úřadu Petra Rafaje potvrdil Nejvyšší správní soud i v případě statutárního města Karlovy Vary, když zrušil kasační stížnost města ve věci veřejné zakázky na výstavní, sportovně kulturní a kongresové centrum. Předseda ÚOHS Petr Rafaj svým rozhodnutím stvrdil uložení půlmilionové pokuty statutárnímu městu Karlovy Vary za závažná pochybení při zadávání této veřejné zakázky o objemu přes jednu miliardu korun. Zadavatel porušil zákon o veřejných zakázkách, když neprovedl transparentním způsobem omezení počtu zájemců pro účast v užším řízení. Nejvyšší správní soud konstatoval, že podmínkou dodržení zásady transparentnosti je průběh zadávacího řízení způsobem, který se navenek jeví jako férový a řádný. Porušení zásady transparentnosti nastává nezávisle na tom, zda se podaří prokázat porušení některé konkrétní zákonné povinnosti. Tyto úvahy platí dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu tím spíše v případě losování, protože se jedná o úkon ze své povahy neprozkoumatelný.

VÝZNAMNÁ
TRŽNÍ SÍLA

Významná tržní síla

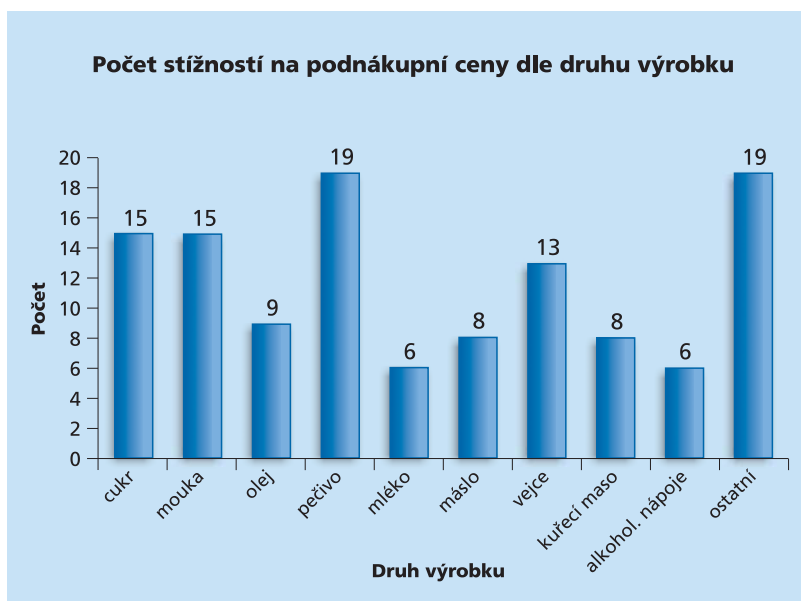
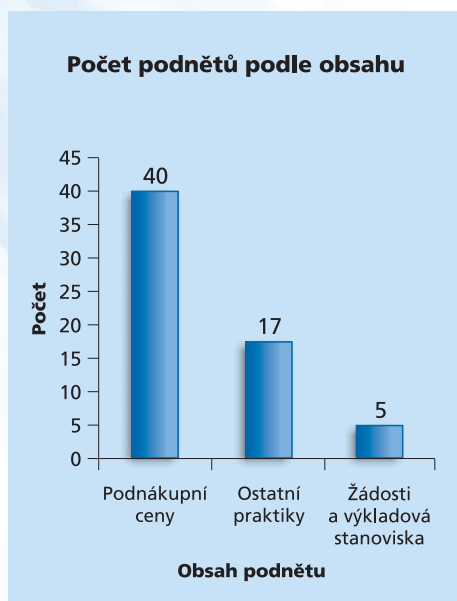
Předmětem soutěžního práva, jak národního, tak komunitárního, je na prvním místě ochrana hospodářské soutěže jako systému, fenoménu. Tomu odpovídají i právní nástroje, které mají soutěžní úřady k dispozici. Antimonopolní orgány tedy dozírají zejména na to, zda není hospodářská soutěž narušována koordinací mezi podniky (tzv. kartelové dohody) nebo jednostranným jednáním určitých podniků (zneužívání dominantního postavení).

Především bouřlivý rozvoj obchodních řetězců, zejména na maloobchodním trhu s potravinami, však přinesl další praktiky, které mohou mít negativní dopad na některé podniky v rámci dodavatelsko-odběratelských vztahů, avšak předmětem soutěžně-právní regulace nejsou. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se od 90. let minulého století snažil do zákona o ochraně hospodářské soutěže zapracovat tzv. zneužití ekonomické závislosti, avšak do finální legislativní podoby tyto návrhy nikdy nedospěly.

Až v září 2009 byl schválen na základě poslaneckého návrhu zákon o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití. Právní úprava vstoupila v účinnost k 1. únoru 2010 a ÚOHS byl pověřen dohledem nad jejím dodržováním. Na Úřadě byl za tímto účelem zřízen zvláštní odbor, který jako svůj první krok uskutečnil rozsáhlé sektorové šetření trhu maloobchodního prodeje zemědělských výrobků a potravin.

Výsledky šetření ukázaly na řadu potenciálně problematických míst v dodavatelsko-odběratelských vztazích. Mezi nejčastěji udávané problémy patřilo zejména nedodržování třicetidenní splatnosti faktur, prodej za podnákupní ceny, tzv. skonto (obchodník požaduje za dřívější uhrazení faktury slevu na kupovaném zboží), různé poplatky, tzv. letákové akce, vysoké smluvní sankce a jiné.

V květnu 2010 pak byla zahájena celkem tři správní řízení. Dvě se společností Kaufland a jedno se skupinou Ahold. Žádné správní řízení nebylo v průběhu roku ukončeno prvostupňovým rozhodnutím. Úřad také obdržel a vyřídil 41 podnětů, jež nejčastěji upozorňovaly na uplatňování podnákupních cen, a to zejména u základních potravinářských výrobků jako je pečivo, mouka či cukr.

*některé podněty upozorňovaly na více praktik současně

Zákon o významné tržní síle byl od počátku částí podnikatelské veřejnosti vnímán jako diskriminační a hovořilo se o jeho zrušení. Za účasti zástupců ÚOHS, Ministerstva průmyslu a obchodu ČR aj. byla vytvořena mezirezortní skupina, jejímž úkolem bylo vyhodnotit účinnost zákona a navrhnout vládě České republiky případné změny. Na počátku roku 2011 tato komise doporučila zákon zrušit a některá jeho ustanovení začlenit do jiné legislativy, zejména do zákona o ochraně hospodářské soutěže a do zákona o cenách.

VEŘEJNÁ
PODPORA

Veřejná podpora

Veřejnou podporou se rozumí každá podpora poskytnutá v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, která narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví výroby a pokud ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Podpora, která splňuje výše uvedená kritéria, je neslučitelná s vnitřním trhem, a tedy zakázaná. Výjimka z obecného zákazu poskytování veřejné podpory může být povolena na základě blokových výjimek či na základě rozhodnutí Evropské komise.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže získal pravomoci v oblasti veřejné podpory v roce 2000. Do vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 měl Úřad v této oblasti rovněž rozhodovací pravomoc a významným způsobem se podílel na uvádění poskytování veřejné podpory v ČR do souladu s komunitárními pravidly v rámci přístupových jednání. V současné době má však výhradní pravomoc pro rozhodování o slučitelnosti veřejných podpor pouze Evropská komise, Úřad na základě zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, v platném znění, plní koordinační, poradenské, konzultační a monitorující činnosti, a to ve všech oblastech, s výjimkou sektoru zemědělství a rybolovu.

K základním činnostem Úřadu tedy patří konzultace s poskytovateli veřejné podpory, zejména co se týká správné aplikace unijních pravidel při poskytování veřejné podpory. Z pozice národního koordinátora ÚOHS rovněž spolupracuje s poskytovateli při prenotifikacích a notifikacích veřejných podpor a předává je Generálnímu ředitelství pro hospodářskou soutěž Evropské komise, které kompatibilitu s vnitřním trhem posuzuje.

Statistiky z činnosti v oblasti veřejné podpory

Stanoviska k problematice veřejné podpory vydaná poskytovatelům/příjemcům:	652
Prenotifikace, notifikace, oznámení dle blokové výjimky	43
Stížnosti u EK a spojená agenda	13
Připomínky k návrhům právních předpisů ČR	64
Účast na seminářích, pracovních skupinách k problematice VP, konzultace	161
Účast na poradních výborech EU a jednáních u Evropské komise k oznámeným případům	19

Z pohledu veřejné podpory bylo v roce 2010 ústředním tématem zahájení provozu Centrálního registru podpor malého rozsahu (de minimis). Tento registr vznikl k 1. lednu 2010 za účelem vytvoření komplexního systému pro evidenci podpor de minimis. Po jeho naplnění v roce 2012 tato databáze přinese zkvalitnění monitoringu poskytovaných podpor malého rozsahu pro poskytovatele veřejné podpory. Přínosem bude především zrychlení administrace poskytování tohoto typu podpor, neboť již nebudou muset být prováděny některé administrativní náležitosti předcházející samotnému poskytnutí podpory de minimis konkrétnímu příjemci. Zásadně se také zvýší informovanost a právní jistota poskytovatelů i příjemců podpory de minimis.

Přestože Úřad nově zavedenou povinnost zápisu do registru velice intenzivním způsobem propagoval, mj. dopisem určeným všem poskytovatelům podpory, dvěma tematickými informačními listy a na několika konferencích a seminářích, ukázalo se zapisování údajů do registru ve stanovené lhůtě pro mnoho poskytovatelů jako problematické. Již v polovině roku byla na straně poskytovatelů podpor odhalena celá řada pochybení, která svou povahou ohrožují samotný smysl registru. Celkem bylo zjištěno více než 800 nedostatků spočívajících v pozdním zapsání podpory do registru. ÚOHS zahájil v této věci celkem 45 správních řízení a vydal 29 prvostupňových rozhodnutí, z toho 23 s pokutou. Za tato pochybení byly uloženy sankce v souhrnné výši 288 000 Kč, z toho 16 pokut ve výši 156 000 Kč nabylo právní moci a bylo zapláceno.

Statistiky ke správním řízením ve věcech registru de minimis

Zahájená řízení	45
Vydaná prvostupňová rozhodnutí	29
Rozhodnutí s pokutou	23
Neshledáno pochybení	6
Výše pokut uložených v I. stupni	288 000 Kč
Zaplacené pokuty	156 000 Kč

Vybrané případy

Evropská komise schválila podporu pro rekonstrukci lanovky na Sněžku

Evropská komise ve svém rozhodnutí ze dne 29. 9. 2010 konstatovala, že poskytnutí veřejných prostředků, určených na rekonstrukci lanové dráhy na Sněžku, nezakládá veřejnou podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU.

Finanční prostředky z Regionálního operačního programu Severovýchod jsou určeny na rekonstrukci lanovky spojující město Pec pod Sněžkou s vrcholem hory Sněžka. Poskytovatelem podpory je Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod.

Ve svém rozhodnutí Evropská komise uvedla, že není naplněn jeden z definičních znaků veřejné podpory, a sice narušení hospodářské soutěže. K uvedenému závěru Evropská komise dospěla na základě skutečnosti, že lanová dráha je určena pro uspokojení obecných přepravních potřeb a představuje jediný zvláštní dopravní prostředek, jehož fungování je povoleno v rámci národního parku, ve kterém se Sněžka nachází. Rovněž je s ohledem na hospodářské, právní a ekologické důvody vyloučeno, „že by na české nebo na polské straně Sněžky mohla být nově vybudována a provozována lanová dráha nebo jiný komerčně provozovaný dopravní prostředek na vrchol hory“.

Program podpory filmového průmyslu

Program podpory filmového průmyslu byl ve spolupráci s Ministerstvem kultury oznámen Evropské komisi, která shledala, že podpora poskytovaná na jeho základě je slučitelná s vnitřním trhem. Program byl schválen rozhodnutím Evropské komise ze dne 17. 6. 2010, a to s účinností do 31. 12. 2015. Účelem Programu pro podporu filmového průmyslu je podpora filmové produkce v České republice a zvýšení konkurenceschopnosti českého průmyslu v evropském a světovém měřítku. Program garantuje, že nedojde k vyplacení podpory ve výši 20 % uznatelných nákladů dříve, než investor – producent na území České republiky proinvestuje své vlastní finanční prostředky do českých služeb a zboží a následně provede audit těchto vynaložených prostředků. Aby byl projekt způsobilý pro podporu, musí projít kulturním testem a splňovat veškeré požadavky Programu.

MEZINÁRODNÍ
SPOLUPRÁCE

Mezinárodní vztahy

Mezinárodní spolupráce Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže se rozvíjí jak na úrovni unijní, tak i celosvětové. Rok 2010 byl rokem bohatým na mezinárodní konference, semináře a setkání, na kterých zástupci Úřadu reprezentovali Českou republiku.

Evropská unie

Země aktuálně předsedající Radě Evropské unie je pravidelně i hostitelem Evropského soutěžního dne. Zatím poslední Evropský soutěžní den se konal v říjnu 2010 v Belgii, která předsedala Radě Evropské unie již podvanácté. Téma konference se zaměřilo na soukromoprávní prosazování soutěžního práva z hlediska jurisdikce Evropské unie a USA.

Španělský soutěžní den pořádaný v květnu 2010 v Madridu se soustředil na zvýšení povědomí soutěžitelů o výhodách fungující hospodářské soutěže.

V rámci Evropské sítě pro hospodářskou soutěž (ECN - European Competition Network) klade ÚOHS důraz především na účast v pracovních skupinách a odvětvových podskupinách, například pro finanční služby, energetiku, farmacie a ochranu spotřebitele. Na těchto jednáních dochází k výměně zkušeností a poznatků mezi zástupci jednotlivých členských států a doporučení vzešlá z práce skupin může Úřad využít při aplikaci soutěžních pravidel, případně i pro návrhy legislativních změn.

V pracovní skupině pro otázky spolupráce (Cooperation Issues) ÚOHS velice úspěšně vedl projekt zaměřený na paralelní aplikaci národního i evropského práva soutěžními úřady, kdy je jedno jednání posuzováno z hlediska dvou právních řádů. Otázka paralelní aplikace je aktuálně řešena před Evropským soudním dvorem ve věci C-17/10 Toshiba Corporation a další. Podobně i Krajský soud v Brně položil Evropskému soudnímu dvoru předběžnou otázku ve věci kartelu výrobců plynnem izolovaného spínacího ústrojí (PISU).

Pracovní skupina se aktuálně zaměřuje také na spravedlivý proces (due process) a provádí srovnání procesních úprav členských států, mimo jiné i k vyšetřovacím oprávněním. Český, francouzský a švédský antimonopolní úřad jsou lídry tohoto projektu.

Na základě zkušeností s případem kartelu stavebních spořitelén došel ÚOHS k závěru, že přístup k dohodám o výměně informací mezi soutěžiteli v Evropské unii a ve světě je nejednotný. Úřad diskutoval v rámci pracovní skupiny Horizontální dohody s Komisí a členskými státy posuzování výměny informací a žádal o doplnění ustanovení, které hodnotí výměnu informací mezi soutěžiteli do nových pravidel (Horizontal Guidelines). Výsledkem činnosti pracovní skupiny je vydání tří nařízení Evropské komise o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie dohod o výzkumu a vývoji, specializačních dohod a také na některé kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě v odvětví pojišťovnictví. Vydána byla rovněž již zmiňovaná nová pravidla Horizontal Guidelines.

Pro spolupráci v rámci ECN může být rovněž zásadní problematika procesních oprávnění při provádění místních šetření, konkrétně způsoby schraňování nalezených důkazů, neboť důkazy získané v jednom členském státě a vyměněné na základě nařízení 1/2003 o provádění pravidel hospodářské soutěže mohou být později napadeny během soudního přezkumu v příjímající jurisdikci pro procesní pochybení. S přednáškou na toto téma vystoupil jako jeden z hlavních řečníků v dubnu 2010 v maďarském Szegedu místopředseda ÚOHS Michal Petr na konferenci o předpokládaných změnách nařízení 1/2003 o provádění pravidel hospodářské soutěže s ohledem na ECN a spolupráci národních soutěžních úřadů v různých jurisdikcích.

Předseda ÚOHS Petr Rafaj se zúčastnil setkání vedoucích představitelů soutěžních úřadů v červnu 2010 ve Vídni, pořádaném sdružením Evropských soutěžních úřadů (ECA – European Competition Authorities). Nový generální ředitel pro hospodářskou soutěž při Evropské komisi Alexander Italianer, který svou funkci zastává od února 2010, seznámil přítomné se svými prioritami a záměry v oblasti hospodářské soutěže. Poprvé se zasedání ECA zúčastnil i zástupce ruského antimonopolního úřadu (FAS), místopředseda Andrey Tsyganov.

V rámci evropského programu tzv. Technické pomoci a informační výměny (TAIEX – Technical Assistance and Information Exchange) vysílají zkušenější soutěžní úřady své experty na vzdělávací akce pro podporu aplikace soutěžního práva.

Na semináři pořádaném v říjnu 2010 pro albánský soutěžní úřad v Tiraně přednášel za ÚOHS hlavní ekonom Milan Brouček o používání kvantitativních technik pro definování relevantních trhů.

Soutěžní právo na celosvětové platformě

ÚOHS se v rámci Mezinárodní sítě pro hospodářskou soutěž (ICN – International Competition Network) angažuje především v pracovních skupinách zabývajících se kartelovými dohodami, fúzemi, zneužíváním dominantního postavení či prioritizací a efektivní činností soutěžních úřadů. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže spolupracoval v pracovní skupině pro jednostranné jednání (Unilateral Conduct) na projektu hodnotícím legislativní úpravy a zkušenosti soutěžních úřadů se stlačováním marží (margin squeeze) a predátorskými cenami.

Zástupci Úřadu se pravidelně zúčastňují rovněž Globálních soutěžních fór Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development) v Paříži. Na zasedání Soutěžního výboru a jeho pracovních skupin a také na konferenci nazvané Nové hranice ochrany soutěže prezentovali v únoru 2010 odborníci ÚOHS své příspěvky k danému tématu a zodpovídali dotazy ze strany sekretariátu OECD a členských států. Další témata Globálního soutěžního fóra OECD se týkala například koncentrace v bankovním sektoru, problematiky koluzivního jednání a korupce ve veřejných zakázkách, bid-rippingu.

Světový den hospodářské soutěže (World Competition Day)

Delegáti 6. konference o soutěžní politice OSN, pořádané v Ženevě v listopadu 2010, se mimo jiné dohodli, že 5. prosinec, den, kdy OSN v roce 1980 přijala základní principy soutěžní politiky OSN, tzv. „Set on Competition Policy“, jako mezinárodní legislativní normu v oblasti hospodářské politiky, bude slaven jako Světový den hospodářské soutěže (World Competition Day).

Bilaterální vztahy ÚOHS

V roce 2010 oslavily své 20leté jubileum antimonopolní úřady v Itálii, Polsku a Rusku. Oslav se zúčastnili i zástupci českého ÚOHS. Italský antimonopolní úřad (Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato) uspořádal při této příležitosti v říjnu 2010 v Římě konferenci zaměřenou na vliv Evropské unie na italské soutěžní právo a na konkrétní dopady do soukromého hospodářského sektoru. Polský úřad pro hospodářskou soutěž a ochranu spotřebitelů (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów) pořádal v Poznani v listopadu 2010 při příležitosti svého 20. výročí konferenci nazvanou Soutěžní právo – pro či proti soutěžitelům? Konference se věnovala účasti soutěžitelů v antitrustovém řízení, dokazování a odpovědnosti za porušení soutěžního zákona. Federální antimonopolní služba Ruské federace (Федеральная антимонопольная служба – ФАС России) oslavila své výročí uspořádáním Ruského soutěžního dne v Suzdalu v červnu 2010, který věnovala dvacetileté historii soutěžního práva v Rusku.

V lednu 2010 jednal předseda rakouského Spolkového soutěžního úřadu (Bundeswettbewerbsbehörde) Theodor Thanner v Brně s předsedou Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže Petrem Rafajem o spolupráci obou soutěžních úřadů i úřadů východní Evropy. Zaměřili se na možnosti výměny informací, spolupráci na konferencích či na vytvoření společného vzdělávacího fóra. Oba předsedové podpořili další zintenzivnění spolupráce soutěžních úřadů.

ÚOHS má tradičně nadstandardně dobré vztahy se slovenským Protimonopolním úřadem a v mnohých ohledech se potýkají se stejnými problémy. V prosinci 2010 navštívila ÚOHS slovenská předsedkyně Danica Paroulková. Oba představitelé zdůraznili snahu pokračovat i nadále v úzké spolupráci. Diskuse slovenské a české delegace byla věnována tématům problematiky sektorových šetření a možnosti spolupráce při implementaci legislativních změn v oblasti hospodářské soutěže.

V únoru 2010 zástupci ÚOHS navštívili v Sofii bulharský soutěžní úřad a během této schůzky byla bulharskou stranou nabídnuta možnost uzavření memoranda o spolupráci mezi oběma úřady. V současné době dokument čeká na schválení Ministerstvem zahraničních věcí Bulharské republiky.

O pravomoci a zkušenosti ÚOHS se zajímali i čínští hosté z Cenového regulačního úřadu z čínské provincie Fujian, kteří navštívili Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v červenci 2010.

Mezinárodní konference v zahraničí

Předseda a experti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže se aktivně účastní mezinárodních konferencí, seminářů a diskusních fór pořádaných v zahraničí a svými příspěvky se zapojují do diskuze o soutěžním právu a jeho aplikaci na národní i evropské úrovni.

Národním zpravodajem Mezinárodní federace pro evropské právo (FIDE – Fédération internationale de droit européen / International Federation for European Law) za Českou republiku je místopředseda ÚOHS Michal Petr, který na 24. kongresu FIDE v listopadu 2010 v Madridu přednesl národní zprávu.

Expertí ÚOHS se také v únoru 2010 zúčastnili v Bruselu prestižní konference Global Competition Review (GCR) zaměřené na téma Dominance and Unilateral Conduct, dále výroční soutěžní konference Mezinárodní advokátní komory (IBA – International Bar Association) v září 2010 ve Florencii, 6. mezinárodního soutěžního fóra v září 2010 v jihokorejském Soulu, mezinárodní konference uspořádané rakouským soutěžním úřadem na téma Průmysl versus soutěž či výroční konference evropského soutěžního práva v německém Trevíru.

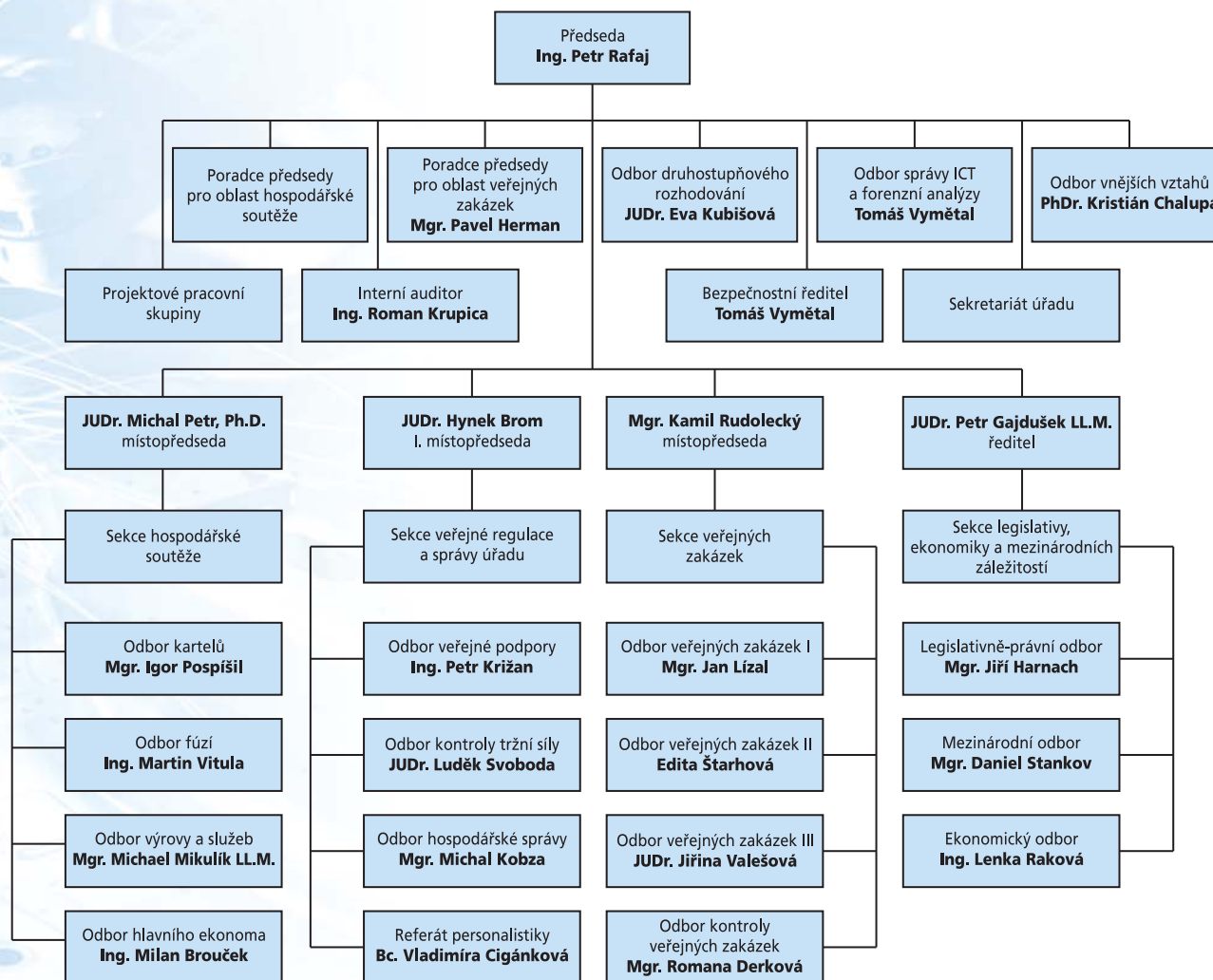
LIDSKÉ ZDROJE
A INFORMAČNÍ
ČINNOST

Lidské zdroje a informační činnost

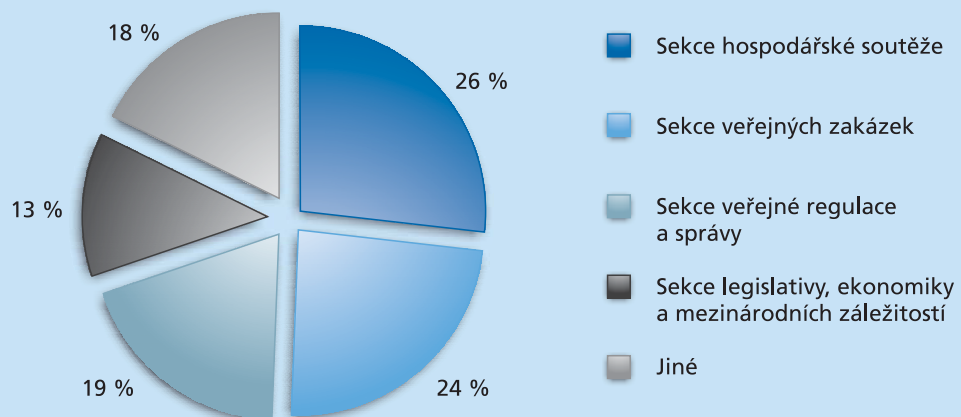
Kvalitní a stabilizované lidské zdroje jsou základním předpokladem pro koncepční činnost jakéhokoliv subjektu, ať již v soukromé či veřejné sféře. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže proto klade na problematiku lidských zdrojů a vzdělávání zaměstnanců obzvláštní důraz. Limit 126 zaměstnanců ÚOHS zůstal podobně jako v předchozích letech nezměněn, a to i přes nárůst agendy související s výrazným zvýšením počtu posuzovaných veřejných zakázek či s novými kompetencemi vyplývajícími ze zákona o významné tržní síle a jejím zneužití. Úřadu se rovněž daří udržovat zaměstnaneckou základnu stabilizovanou, neboť fluktuace se pohybuje do 10%. Plná polovina pracovníků působí na antimonopolním úřadu již více než pět let, 2/3 zaměstnanců přitom spadají do věkové kategorie do 40 let.

Dle zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, stojí v čele Úřadu předseda, který je na návrh vlády jmenován prezidentem, a to na šestileté funkční období. Nynějším předsedou je od poloviny roku 2009 Petr Rafaj. Pozici I. místopředsedy zastává Hynek Brom, jenž vede Sekci veřejné regulace a správy úřadu. Sekce veřejných zakázek nadále spadá pod místopředsedu Kamila Rudoleckého, ke změně však došlo v Sekci hospodářské soutěže, kterou řídí od června 2010 Michal Petr, od listopadu pak ve funkci místopředsedy. Ředitelem Sekce legislativy, ekonomiky a mezinárodních záležitostí byl jmenován Petr Gajdušek.

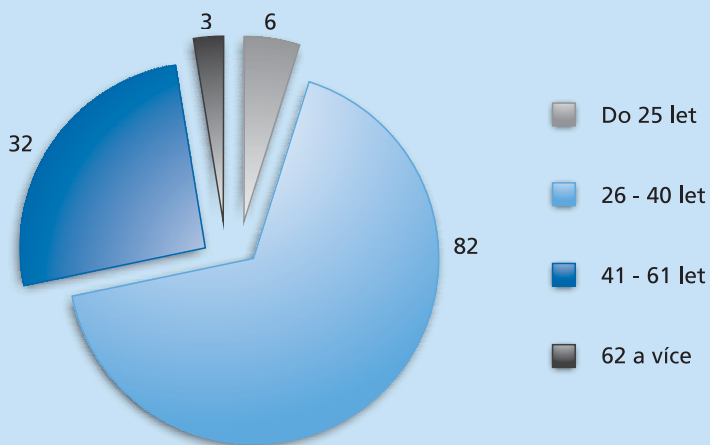
Organizační struktura platná k 31. 12. 2010

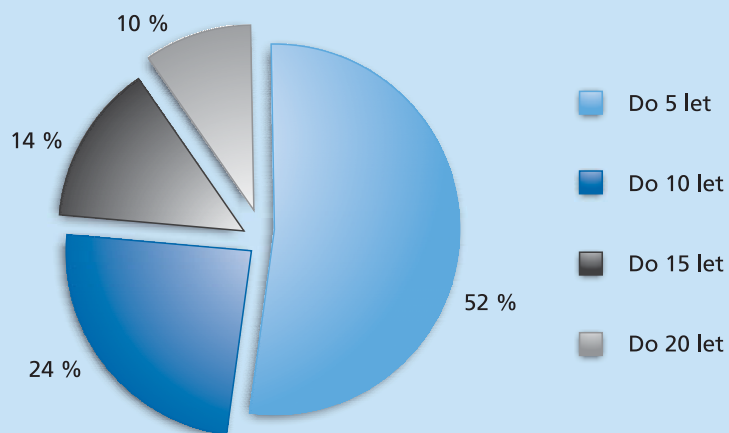
Rozdělení zaměstnanců dle sekcí

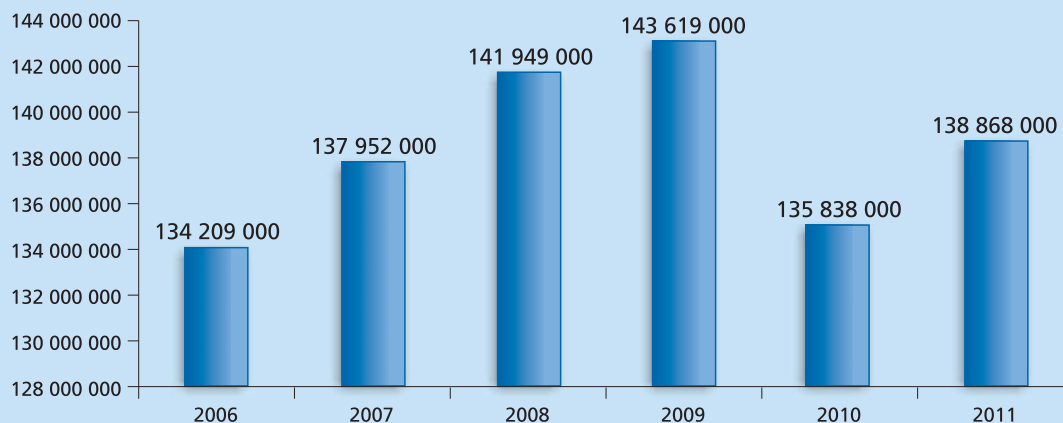
Členění zaměstnanců podle věku

Trvání pracovního a služebního poměru zaměstnanců

Schválený rozpočet ÚOHS v Kč

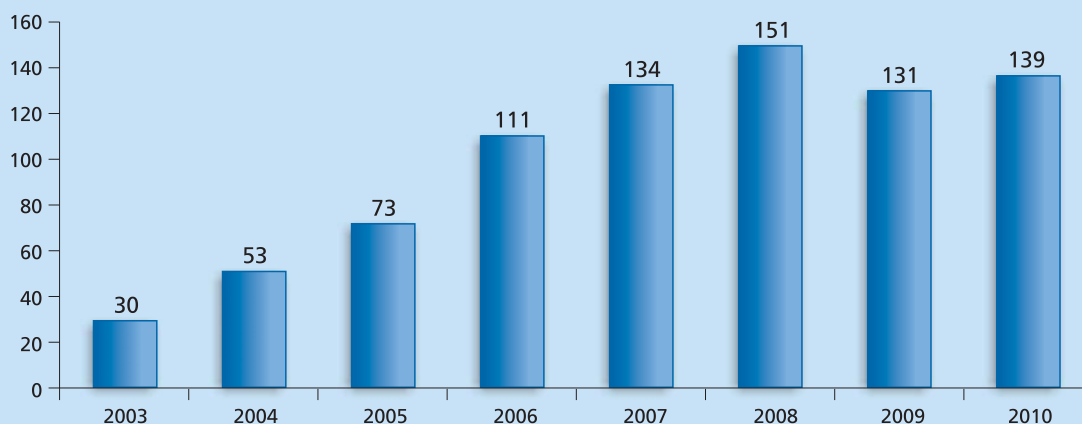

Informační činnost

Intenzivní komunikace s laickou i odbornou veřejností, ať již přímo či prostřednictvím sdělovacích prostředků, patří k dlouhodobým prioritám Úřadu. Informace o případech, kterými se ÚOHS zabývá, jsou dostupné na každodenně aktualizovaných internetových stránkách www.compet.cz. Média jsou o nejnovějším dění informována prostřednictvím tiskových zpráv či tiskových konferencí, poskytovány jsou samozřejmě i odpovědi na individuální dotazy novinářů. Pro odborné publikum ÚOHS několikrát ročně pořádá konference a semináře.

V roce 2010 Úřad vydal celkem 139 tiskových zpráv, z toho 42 se týkalo témat z oblasti hospodářské soutěže, 68 veřejných zakázek, 14 veřejné podpory a 15 bylo všeobecných. K významným případům, např. kartel CRT, bid-rigging VUSS Litoměřice byly uspořádány tiskové konference, na nichž předseda Petr Rafaj podrobně seznámil přítomné novináře s obsahem rozhodnutí. Předseda antimonopolního úřadu rovněž několikrát vystoupil v přímých přenosech České televize či Českého rozhlasu a poskytl rozhovory deníkům Hospodářské noviny, Právo, E15 či agentuře ČTK.

Počty tiskových zpráv vydaných v letech 2003-2010

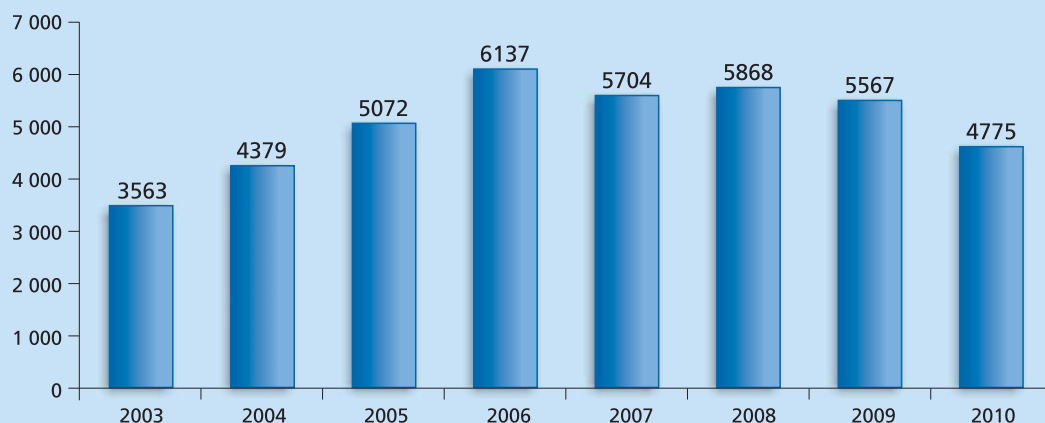
Některá důležitá témata odbornějšího charakteru Úřad zveřejňuje prostřednictvím tzv. informačních listů, které jsou vydávány šestkrát ročně. V roce 2010 byly tyto publikace věnovány registru podpor malého rozsahu, konferenci o Prosazování soutěžního práva v nově přistoupivších zemích EU, problematice sdružení soutěžitelů, vztahům mezi ÚOHS a veřejností a mezinárodním vztahům. Poslední informační list tradičně shrnoval významné události z roku 2010.

Odbor vnějších vztahů nadále pokračoval ve spolupráci s několika periodiky, která pravidelně uveřejňují výběr z nejnovějších rozhodnutí či informace o dění na Úřadě. Ke stálým partnerům v podobě časopisů Parlament, vláda, samospráva, Prosperita a Moravské hospodářství se v loňském roce přidal i nově vzniklý Parlamentní magazín.

Úřad dlouhodobě využívá každodenní monitoring médií a buduje si tak zpětnou vazbu o tom, jak jsou jeho rozhodnutí prezentována a vnímána ve sdělovacích prostředcích a mezi širokou veřejností. V loňském roce se ve sledovaných médiích objevilo 4775 příspěvků, které se týkaly činnosti ÚOHS.

Podobně jako v předchozích letech pořádal Úřad i v roce 2010 řadu odborných konferencí ke všem oblastem své působnosti. Hospodářská soutěže byla předmětem dubnové konference Prosazování soutěžního práva v nově přistoupivších zemích EU a tradiční Svatomartinské konference 2010. Veřejné zakázky byly prezentovány v lednu a v říjnu a veřejná podpora na Svatokateřinské konferenci na konci listopadu. Zájemci o zákon o významné tržní síle se na konferenci v prostorách ÚOHS setkali rovněž v listopadu.

Počty článků o činnosti ÚOHS ve sledovaných médiích

AGENDA
2011

Agenda 2011

Pro Úřad pro ochranu hospodářské soutěže bude rok 2011 významný v souvislosti s dvacetiletým výročím jeho založení. ÚOHS zahájil svou činnost 1. července 1991 v čele s předsedou Stanislavem Bělehrádkem. V letech 1992–1996 byl přeměněn na Ministerstvo pro hospodářskou soutěž. Od roku 1994 přibýly k ochraně hospodářské soutěže kompetence v oblasti veřejných zakázek, v roce 2000 pak veřejná podpora a v roce 2010 významná tržní síla. Nejen tyto události hodlá ÚOHS připomenout domácí i mezinárodní veřejnosti na konferenci, která se v Brně uskuteční v listopadu 2011, a na několika doprovodných akcích.

Hospodářská soutěž

Jednoznačnou prioritou soutěžního úřadu by mělo být odhalování kartelů, zejména pokud jde o bid rigging. V případech jednostranných praktik i kontroly koncentrací by se měl již plně uplatňovat více ekonomický přístup. Velká pozornost bude věnována také otázkám spravedlivého procesu, neboť právě procesní otázky se v posledních letech staly jádrem soudního přezkumu.

V roce 2011 by rovněž mělo proběhnout sektorové šetření v oblasti energetiky. V naprosté většině členských států EU, včetně České republiky, je právě energetika označována za oblast, kde nedokonalé fungování soutěže působí největší problémy.

Připravována bude také novela zákona o ochraně hospodářské soutěže, která má legislativně zakotvit program leniency, upravený dosud jen oznámením Úřadu, a dále jasně stanoví pravidla pro tzv. narovnání, tedy postup Úřadu umožňující výrazně snížit pokutu účastníkům řízení, kteří akceptují závěr Úřadu, že porušili soutěžní právo, a svého protisoutěžního jednání zanechají. Oproti dřívějšímu postupu Úřadu, kdy výše „slevy“ dosahovala až 70 %, se předpokládá snížení pokuty o 20 %.

V oblasti spojování soutěžitelů se ÚOHS více zaměří na kontrolu dodržování ustanovení § 18 odst. 1 ZOHS, tj. kontrolu toho, zda soutěžitelé neuskutečňují spojení soutěžitelů před podáním návrhu na povolení spojení, resp. před právní mocí rozhodnutí Úřadu, jímž je spojení povoleno. Úřad plánuje také revize některých svých guidelines v této oblasti, zejména pak Oznámení o výpočtu obrátu a Oznámení o konceptu spojení soutěžitelů.

Nového metodického dokumentu se dočká také oblast zemědělství a potravinářství, především pak působení nákupních a prodejních aliancí. Předmětem zájmu Úřadu bude také jednání sdružení soutěžitelů, a zejména pak těch komor a asociací, v nichž je sdružování povinné, pokračovat bude také analýza sektoru telekomunikací, konkrétně trhu širokopásmového přístupu k sítím elektronických komunikací. Úřad bude dále prosazovat do svého rozhodovacího procesu více ekonomický přístup, k jehož aplikaci se rovněž chystají guidelines.

Významná tržní síla

Odbor kontroly tržní síly se bude v roce 2011 dále zaměřovat na vztahy mezi dodavateli a odběrateli zemědělských a potravinářských produktů. Odbor se v této souvislosti zaměří na konkrétní podmínky dodávek zemědělských a potravinářských produktů, které sjednávají obchodní řetězce se svými dodavateli, kdy hlavní pozornost bude věnována především nejružnějším poplatkům, jež dodavatelé obchodním řetězcům platí.

Odbor bude pokračovat ve vyhodnocování informací získaných ze sektorového šetření trhu prodeje zemědělských a potravinářských produktů. Pokračovat bude rovněž diskuse se všemi hlavními aktéry trhu dodávek zemědělských a potravinářských produktů. Samotný zákon o významné tržní síle však bude nejspíše v průběhu roku zrušen a některá jeho ustanovení budou začleněna do zákona o ochraně hospodářské soutěže a zákona o cenách.

Veřejné zakázky

I v roce 2011 Úřad naváže na již dlouhodobě uplatňovanou strategii přednosti prevence před represí. Jde o základní postulát, který se v praktické rovině aplikuje např. ve formě doporučení a akceptace nápravy zadávacího procesu samotným zadavatelem ještě před zásahem Úřadu. Za výrazné preventivní opatření lze považovat i zveřejňování všech pravomocných rozhodnutí v oblasti veřejných zakázek na internetu a celková koncepce tzv. otevřeného Úřadu, který úzce spolupracuje s veřejným i privátním sektorem.

Lze také očekávat zvyšování sankcí uložených v konkrétních případech, a to zejména za závažná porušení zákona, recidivu či v případě finančně objemných zakázek. V mnoha případech bylo totiž možno vysledovat, že represivní, avšak ani preventivní účinek udělených sankcí, nebyl zcela naplněn.

Úřad si velmi silně uvědomuje důležitost rychlosti rozhodovacího procesu. Jednou z nejdůležitějších priorit tak zůstává zkracování délky rozhodovacího procesu při zachování kvality a přezkoumatelnosti jednotlivých rozhodnutí. Zejména v případech zakázek spolufinancovaných z evropských fondů hraje čas klíčovou roli z pohledu nutnosti využití těchto zdrojů v nastavených termínech.

V roce 2011 budou dokončeny započaté legislativní práce. Příprava novelizací zadávání v oblasti obrany a bezpečnosti bude pokračovat tak, aby byl dodržen závazný termín pro implementaci nových pravidel, kterým je 21. srpen 2011. Přípravovaná velká novela má zásadně zprůhlednit zadávací řízení. Například významné veřejné zakázky zadávané státem od výše tří set milionů korun by se dle návrhu novely měly povinně předkládat ke schválení ústředním orgánům státní správy, tzv. panelu expertů pro účast v hodnotících komisích. Obdobný princip by pak platil u významných zakázek zadávaných kraji či obcemi, které by muselo schvalovat zastupitelstvo. Výběrová řízení se budou muset vypisovat již u zakázek za milion korun, a to i u stavebních prací, kde je dosud limit šest milionů. Limit pro veřejné zakázky malého rozsahu by měl klesnout na jeden milion korun u zakázek na dodávky a služby, pro zakázky na stavební práce by tento limit měl platit s odkladem na rok 2014. Některé změny musí mít oporu v dalších návazných zákonných úpravách a opatřeních. Přípravuje se i novelizace zákona o ochraně hospodářské soutěže, podle které bude dodavatel, kterému bude prokázána účast v kartelu při zadávání veřejné zakázky (tzv. bid-rigging), uložen zákaz plnění veřejných zakázek a koncesí na tři roky.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže bude přípravu novely pečlivě sledovat, protože každé zpřísnění způsobu zadávání veřejných zakázek s sebou přináší více podnětů k šetření. Přímý dopad na činnost Úřadu bude mít řada z chystaných opatření. Zásadní vliv bude mít zejména plánované snížení limitů pro veřejné zakázky malého rozsahu. Dojde tak k výraznému navýšení počtu zakázek, u nichž bude možné podávat návrh k přezkoumání postupu zadavatele Úřadem. To s sebou nese nutnost personálního posílení ÚOHS a navýšení jeho rozpočtu tak, aby mohl nadále plnit svěřené pravomoci a nedošlo k narušení jeho akceschopnosti.

Mezi navrhované novinky patří i zdvojnásobení sankcí, které bude moci ÚOHS ukládat. Dosavadní základní sazba za podstatné porušení zákona o veřejných zakázkách se zvýší z 5 % z ceny veřejné zakázky na 10 % nebo z 10 na 20 milionů korun. Bude tak možné výrazně přísněji postihovat závažná pochybení ze strany zadavatelů. Při opakovaném spáchání téhož správního deliktu se sazba pokuty zvyšuje na dvojnásobek.

Dojde také k úpravě některých procesních pravidel: zpřesnění pravidel pro výpočet kaucí, omezení možnosti podávat podněty u stěžovatelů, kteří mohli podat návrh v téže věci. Tato úprava by měla vést k využívání řádných opravných prostředků a k omezení šikanózních podání.

Veřejná podpora

Na národní úrovni bude ÚOHS usilovat o novelu zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje. Novelou by měly být upřesněny pojmy týkající se registru de minimis, jakož i vymezeny kompetence v oblasti vymáhání neuhrazených pokut. Jako tradičně bude uspořádána jarní a podzimní konference o aktuálních otázkách a vývoji v oblasti práva veřejné podpory. Odbor

veřejné podpory se bude nadále věnovat šíření informací o veřejné podpoře, a to nejen na seminářích a konferencích, ale i prostřednictvím publikační činnosti či tvorbou metodických doporučení.

Na komunitární úrovni budou zahájeny konzultace o nových pravidlech pro poskytování regionální veřejné podpory, na jejichž základě by se měla poskytovat regionální podpora po skončení platnosti současných pravidel – Pokynů k regionální podpoře na období 2007-2013. Již v lednu se pracovníci odboru zúčastní první pracovní skupiny k přípravě nových regionálních pravidel.

Další plánovaný přezkum pravidel v oblasti veřejné podpory se týká tzv. Altmarského balíčku, který stanoví pravidla veřejné podpory ve vztahu ke kompenzacím poskytovaným za služby obecného hospodářského zájmu. V případě, že z přezkumu vyplyne potřeba nové úpravy, může dojít ke změně současné legislativy. Zahájeny budou dále počáteční práce na revizi pravidel pro podporu na záchranu a restrukturalizaci.

